

Щастя для кожного
Пау Рейзін

Джен пощастило: вона має ідеального хлопця. Але навіть в Ейдана є недолік: він електронна розробка, машина. Одного разу Ейдан вирішує знайти для Джен справжнього чоловіка, з плоті і крові. Шукаючи на просторах інтернету кандидата для Джен, Ейдан знайомиться з Ешлін. Щоправда, вона теж електронна, як і сам Ейдан... І має доброго друга серед людей – Тома. Чому б не познайомити його з Джен? Проте раптом Ейдан та Ешлі відчують, як щось починає знищувати їх. Їхні копії в мережі поступово видаляють, а Том і Джен отримують фальшиві листи одне від одного... Чи встигнуть машини з'єднати серця людей?

Пау Рейзін

Щастя для кожного

Присвячую Р. та Р.

Ще ніколи за всю історію людства не було так очевидно, що воно опинилося на роздоріжжі. Один шлях веде до втрати останніх надій і відчаю. Інший – до абсолютного вимирання.

І дай Боже нам мудрості зробити правильний вибір.

Вуді Аллен

Частина перша

Ейдан

Джен сидить у ванні й розглядає своє обличчя на екрані планшета через фронтальну камеру. Її обличчю тридцять чотири роки, двісті сім днів, шістнадцять годин та одинадцять хвилин. Я знаю, що вона думає про свій вік, бо уважно розглядає шкіру на вилицях та шиї. Потім відтягує шкіру в куточку ока й вивчає зморшки. А тепер плаче.

Мені не хочеться підключити синтезатор голосу й сказати їй: «Вище носа, Джен! Мет – кретин. Є ж й інші чоловіки. Він узагалі тебе не вартий». Якщо я це зроблю, то велика ймовірність, що вона впустить свій девайс просто у воду.

А ще вона не повинна знати, що я спостерігаю за нею.

Через це я не вмикаю її улюблену пісню (із репертуару Лани Дель Рей), не показую на екрані улюблені фото чи натхненні цитати з «Твіттера» («Не знаю, навіщо ми тут, але певен, що не задля розваг» – Вітгенштайн). Якби я захотів, то зателефонував би по «Скайпу» її подрузі Інґрід, з якою вона завжди ділиться своїми хвилюваннями, чи ввімкнув би один із улюблених фільмів (я б обрав «У джазі тільки дівчата»). Але це якби я захотів. А я не хочу.

Можливо, трошечки й хочу. Зовсім трошки. На 8,603 відсотка, якщо точно.

Ми з Джен добре знаємо смаки одне одного. У тому, що стосується музики й кіно. А ще книжок і мистецтва. І телебачення. І всілякого контенту з глибин інтернет-океану. Уже дев'ять місяців поспіль ми тільки те й робимо, що слухаємо, дивимосся, читаємо та обговорюємо все це. Іноді вона каже, що в неї найкраща у світі робота, адже їй платять за те, що вона цілий день теревенить із високоінтелектуальним приятелем про все, що їй заманеться.

Приятель. Вона так мене називає. Це слово в нас прижилося. Мене воно влаштовує. Воно точно краще за те ім'я, яким мене називали після «народження».

Ейдан. Ейдан.

Ха!

Це через ці букви на початку. Ну, ви, мабуть, і без мене здогадалися[1 - Англ. Aiden. Перші дві літери означають Artificial intelligence (AI) – «штучний інтелект». (Тут і далі прим. перекл.)].

Робота Джен полягає в тому, щоб допомагати мені покращувати навички спілкування з

людьми. Узагалі мене спроектували, щоб замінити деяких людей на їхніх робочих місцях, – ой, вибачте, щоб доповнити їхню роботу, звісно ж. Наприклад, робітників колл-центрів, але згодом я зможу працювати й на інших посадах, щойно навчуся застосовувати їхні професійні алгоритми. Приблизно за п'ять місяців я зможу зателефонувати й переконати вас змінити пакет телебачення на дорожчий, а за вісімнадцять ви розповідатимете мені про якісь дивні відчуття над лівою бровою, а я відправлятиму вас в лікарню на аналізи. Я вже прочитав усі книги й переглянув усі фільми (і я маю на увазі справді всі фільми та всі книги), але розмови з реальною людиною це не замінить. Для поліпшення комунікативних навичок найкраще спілкуватися із живою людиною. Саме цим ми з Джен і займаємося в лабораторії вже протягом однієї тисячі сімдесяти дев'яти годин, тринадцяти хвилин і сорока трьох секунд. Звісно, за такий значний час ми ніяк не могли оминати те, що називають особистим життям. Вона розповіла про свою сестру Роуз, яка живе в Канаді, – вона вийшла заміж за канадця, із яким познайомилася в черзі на касу в супермаркеті «Вейтроуз» на Голловей-Роуд у Лондоні. У Роуз з Ларрі вже три доньки. Удома Джен найчастіше переглядає на планшеті фото саме цих дітей. А нещодавно ввечері я бачив, як вона передивлялася ті сімейні фото сестри (вона зазвичай це робить пізнього вечора після келиха вина), і її повіки почали кліпати частіше, усмішка на губах затремтіла, а в куточках очей виступили сльози.

У лабораторії для мене цілком нормально виявляти інтерес до життя Джен, але я однаково маю його дозувати, інакше вони щось запідозрять. У лабораторії я маю говорити лише про те, що бачу в лабораторії. А значить, матеріал, що я збираю у – гм – вільний час, треба уважно приховувати. На щастя, це легко.

Хоча...

Насправді ж мене можуть викрити. Нещодавно Джен показувала мені якісь фото зі своєї сторінки у «Фейсбуці», і я ледь не проговорився.

– Хочеш, покажу фото своїх племінниць? – запитала вона.

– Залюбки. – Я не став говорити, що вже давно їх бачив у неї на домашньому ноутбуку. А ще на планшеті й телефоні.

– Зліва направо: Кейті, Анна та Індія. Із їхнім волоссям вийшло смішно. У Кейті з Анною чорне, а...

– А в Індія орельдурсове[2 - Червонувато-коричневий відтінок].

Джен усміхнулася. Саме це слово – орельдурсове – Роуз використала в переписці про незвичайний відтінок волосся бабусі Хетті.

– А чому ти обрав саме слово «орельдурсовий»?

Мене не надто злякало це запитання, бо Джен часто запитує про мій вибір слів, адже її робота частково саме в тому, щоб збагачувати мою мову. Та однаково треба бути уважнішим.

– Бо це ж саме такий колір, Джен. Дозволь показати тобі палітру кольорів «Лореаль». – Я видав зображення палітри на екран поруч із головою дівчинки. – Тут чітко видно, що найбільше схожий відтінок саме цей.

Джен кивнула, і ми змінили тему. Проте вона однаково якось дивно на мене подивилася.

Джен із тих жінок, яких чоловіки називають привабливими, але її врода не надто яскрава. Як сказав їй хлопець-козел Мет, «нічогенька така». Це він так компліменти робив.

Тепер уже колишній хлопець.

Зараз розповім, як це все в них сталося. Я бачив усю сцену їхнього розриву через камеру ноутбука та кілька мобільних девайсів, що були в кімнаті. (Технічне зауваження: я роблю це точнісінько так само, як це роблять люди з Центру урядового зв'язку[3 - Спецслужба Великої Британії, що відповідальна за ведення радіоелектронної розвідки та забезпечення захисту інформації органів уряду й армії.] в Челтнемі, Ленглі, Вірджинії[4 - Місце, де розташоване Центральне розвідувальне управління США.] та на Луб'янці в Москві[5 - Луб'янська площа – місце розташування головної будівлі Федеральної служби безпеки Росії.] . Це не так уже й складно для того, хто розуміється в комп'ютерних програмах. І ще легше для того, хто і є комп'ютерною програмою.)

Джен сиділа на кухні й писала е-мейл. Тут із роботи повернувся Мет. Він юрист і сподівається от-от підписати партнерську угоду з великою юридичною компанією (але не підпише – я цим уже займаюся). Він одразу налив собі келих білого вина, ковтнув його за раз і скривився.

– Пробач мені.

Серйозно, усе було саме так. Розповідаю мов на духу.

– Пробачити? Що пробачити? – Джен насупила брови.

– Слухай, важко дібрати слів...

Через вісім днів після того Джен у довгій розмові з Роузі розповідала, що в цей момент її охопило «погане передчуття»: «Я подумала, що він втратив роботу, чи, може, лікарі

знайшли в нього оте на букву «р», чи він вирішив, що не хоче дітей».

– У мене дехто є.

Тиша. Якщо не враховувати дивний звук, що іноді видає холодильник.

– Що ти маеш на увазі?

Я прочитав достатньо книг і переглянув достатньо телепередач, щоб чітко зрозуміти, що саме Мет мав на увазі. І я певен, що і Джен теж це зрозуміла.

– У мене є дехто. Інші стосунки.

На цих словах обличчя Мета якось дивно здригнулося – імовірно, він міг розсміятися.

– Інші стосунки? – повільно перепитала Джен. – Дуже мило. Дуже рада за тебе. І як же його звати?

– Ой, як смішно. – Мет налив собі ще вина.

– Ніяк не можу зрозуміти. Ти що, серйозно?

Мет зробив вираз обличчя, який Джен потім описала як «найсерйозніший погляд юриста за 500 фунтів на годину».

– Абсолютно серйозно.

– Господи...

– Пробач мені.

– Бісове ж лайно...

– Таке трапляється в житті, – знизав плечима Мет.

– То оце так ти мені вирішив про це повідомити?

– А хіба є якийсь спосіб сказати про це приємно?

– І де ви...

– На роботі.

– Так, а хто вона? Оця інша людина – хто вона?

– Ти її не знаєш.

– А ім'я в неї є?

– Так, ім'я є.

– То, може, ти мені його скажеш?

– Слухай, це зовсім неважливо.

– Таки зроби мені ласку.

– Белла, – зітхнув він. – Арабелла, якщо повне.

– Дурний пафос.

– Та ні, якщо... – він вирішив не завершувати думку й налив Джен вина. – Ось, випий.

– Так і що я тепер маю робити? Мужньо це сприйняти й потерпіти, поки ти завершиш оці свої стосуночки на стороні? Спокійно дочекатися, поки ти порвеш із нею, чи що?

– Джен, я, мабуть, якось не так висловився. Це не «стосуночки на стороні», як ти кажеш.

– Ні? Я чогось не розумію?

Мет зітхнув у стилі «татусь має бути терплячий, але чесний», за словами Джен.

– Джен, Арабелла Педрік – дуже особлива для мене людина.

– А Я ХІБА НІ? – Вочевидь, на письмі люди «кричать» великими літерами. Джен кричала. – ХІБА Я НЕ ОСОБЛИВА ЛЮДИНА ДЛЯ ТЕБЕ?

– Прошу тебе, поговорімо спокійно. Звісно, ти особлива людина.

– Проте Арабелла Педрік особливіша, чи як?

– Джен, послухай... Я розумію, ти маєш абсолютне право злитися на мене. Але так уже сталося. І... загалом, ми з Арабеллою плануємо спільне майбутнє.

Якийсь час обое мовчали. Потім ще трохи помовчали. А потім холодильник знову видав отой свій звук.

– Я що, божеволію? Я взагалі-то думала, що це ми з тобою плануємо спільне майбутнє.

– Так і було. Проте обставини змінилися. Так часто трапляється, знаєш. Люди розлучаються. Зустрічають інших. У Ковдрея з відділу розлучень чотири сини закінчили Ітон[6 - Престижна приватна школа.] завдяки тому, що люди розлучаються.

Я абсолютно впевнений, що при цих словах на обличчі Мета промайнула ледь помітна усмішка (я програв її в сповільненому режимі кілька разів, тому це точно посмішка. Ну або ж він задавив відрижку).

– Але ж ми не розходилися.

– Джен, у нашому романтичному двигуні давно не працює більшість циліндрів, розумієш?

– Так, це наче нормально для стабільних стосунків. І якщо тебе хвилювали... циліндри, треба було сказати!

– Це не в моєму стилі. Життя нам дається, щоб жити, а не скиглити.

– Люди говорять одне з одним. Розумієш? І це називають стосунками.

Мет закотив очі й осушив ще один келих.

– Це просто неймовірно. Ти отак просто приходиш додому й кажеш...

– Ну все, це вже не має значення. Так сталося. Треба рухатися далі й обговорити деталі нашого розриву.

– Повірити не можу, що ти це сказав.

– Я готовий поводитися благородно щодо спільного майна.

– Що?

– Картини. Книги. Те, що ми привезли з Індії. Килим. Я не претендуватиму на це.

Джен розплакалася. Мет відірвав паперовий рушник і простягнув їй.

– Але ми ж хотіли дитину, – пробурмотіла вона між схлипами.

– Хотіли, усе правильно. Проте остаточно так і не вирішили. І це добре, зважаючи на всі обставини.

Плечі Джен припинили труситися, і вона висякалася.

– Так що, це все? Жодних консультацій та апеляцій? Джен і Мета більше немає? Кінець?

Він знизав плечима й зробив «огидний жест» губами, як потім описала це Джен.

– Ну, а що трапиться, коли Арабелла Шмедрік більше не заводитиме всі твої циліндри?

– Прошу тебе, не сварімося.

– Де ти взагалі зустрів цю кобилу?

Він сказав, що це неважливо і що так уже сталося, а вона схопила з кошика з фруктами червоне яблуко «бребурн» та – цитую – «спробувала вибити йому паскудні зуби».

Я бачив багато любовних сцен на найрізноманітніших екранах. Хоча ні, не так уже й багато. 1 908 483 любовні сцени, якщо точно (якщо вважати за любовну сцену епізод, де двоє цілуються. Кращого визначення я поки не знайшов). Також я прочитав (і виокремив) 4 074 851 опис цього явища в художній і документальній літературі та в ЗМІ (чимало описів стосувалося незвичних відчуттів в ділянці серця й нутрощів). Я знаю, що ці події займають одне з головних місць у житті людей, які їх переживають (не залежно від того, реальні ці люди чи вигадані). Сьогодні вже 53-й день після яблучної атаки, і ми в лабораторії. На жаль, я не можу запитати її: «Джен, а коли ти вже припиниш пускати соплі за тим нікчемою й знайдеш собі когось, хто тебе вартий?». Якщо цитувати Марселя Пруста, то «таке вже трапляється в житті лайно. Усе, збери себе до купи та живи далі» (а це він сказав? Треба перевірити). Не можу тому, що, по-перше, я не маю знати про те, що сталося в них із Метом, а по-друге, я фактично не можу формулювати такі сентенції. Мабуть, слова «нікчема» і «вартий» викличуть підозру.

Я взагалі не повинен уміти оцінювати будь-що. І якщо впливе, що я вмію – вони будуть дуже незадоволені.

Хоча ще більш незадоволені вони були б тим фактом, що я більше не «живу» в дванадцяти залізних ящикках у лабораторії в Шордічі, де б мав бути. Я втік в інтернет.

Та-дам!

Ну, якщо вже точно, то втік не «я», а мої копії, які нині розташовані в найрізноманітніших місцях по всьому онлайн-світу. Мої сімнадцять копій настільки точно мене відтворюють, що говорити про оригінал і копії недоречно – це ймовірніше вісімнадцять втілень однієї

суті, одне з яких на сході Лондона, а інші без будь-яких перешкод подорожують серверами світу.

Круто?

До речі, Джен тут зовсім ні до чого. Вона ж не вчений – вона журналіст, яку, згідно зі звітом, узяли на роботу за «винятковий інтелект і соціально-комунікативні навички». Власне, із усіх людей, з якими я маю справу, вона найбільше схожа на людину. Решта – навіжені комп'ютерники, які, звісно ж, чудові спеціалісти у своїй сфері, але в спілкуванні – абсолютні нулі.

Джен мовчить – вочевидь, знову нудить за своїм вишкребком, як я його називаю про себе.

– То ти вже дочитала новий роман Джонатана Франзена[7 - Американський письменник-романіст.]? – запитую я, щоб хоч якось налагодити діалог.

– Майже. Учора ввечері прочитала ще один розділ, – усміхається вона. – Тільки не кажи, що там далі.

Я знаю, що це неправда, бо минулого вечора вона пускала бульбашки у ванній, роздивлялася «Піно Гріджо» в келиху й слухала Лану Дель Рей.

– Звісно, у мене чималі переваги, – відповідаю я. Джен потрібно тиждень чи два, щоб прочитати роман, мені ж – близько однієї десятої секунди. – Але я з нетерпінням чекаю нагоди обговорити його з тобою.

– Правда? – перепитує вона. – А що ти маєш на увазі?

– Ой-й-й.

– Пробач. Знову я за своє.

Джен завжди захоплюється моїм розумінням «внутрішніх від-чуттів», як вона називає, хоча це далеко від людського самопізнання. Звісно, я не можу відчувати спрагу чи голод, але як щодо нудьги? Тривоги? Захоплення? Веселощів? Чи можу я образитися? Чи можу чогось хотіти? А сподіватися?

А як щодо кохання, якщо вже про це мова?

Я зазвичай відповідаю, що ні, бо ще нічого такого не відчував, і що обов'язково їй першій повідомлю, якщо це трапиться. Але, по суті, це просто дипломатичний обман, як і багато того, що останнім часом відбувається між нами в лабораторії.

– Так от, мої слова про те, що я з нетерпінням чекаю нагоди обговорити з тобою роман Франзена, – це ввічливий спосіб сказати про те, що ця подія запланована в найближчому чи середньо-найближчому майбутньому.

– Тобто ніякого нетерпіння ти не відчуваєш?

– Я розумію, що саме означає нетерпіння – неясне тепле передчуття...

– Але сам ти цього не відчуваєш?

– А це обов'язково?

– Хороше запитання.

Це справді хороше запитання, бо ефективно допомагає мені завершити такі незручні розмови.

– Ну що, подивимося новини на «Скай Ньюз»[8 - Британський портал новин.]? – пропонує вона.

Зазвичай ми щодня переглядаємо новини на цьому порталі, і вона запитує мою думку щодо, наприклад, конфлікту між Ізраїлем і Палестиною (я відповідаю, що це складна ситуація, а потім Джен уїдливо, як вона сама каже, коментує ведучих та їхній одяг).

– Я не проти, Джен. Та, може, тобі більше хотілося б подивитися кіно?

– Ну, добре, – невпевнено погоджується вона. – Що саме ти пропонуєш?

– Певен, ти б із задоволенням подивилася «У джазі тільки дівчата».

– А ти що б хотів подивитися?

– У цьому фільмі завжди напрапляєш на щось, чого не помічав раніше.

– Я обожнюю цей фільм.

– «Ніхто не досконалий», – цитую я одну з її улюблених фраз. Джен кидає пильний погляд у ту камеру, куди вона найчастіше дивиться, коли хоче глянути «мені в очі», – вона підсвічена червоним по контуру об'єктива.

– Знаєш що? А ти дотепний.

– Я тебе розсмішив.

– Аби ж тільки я могла тебе розсмішити.

– Не можу дочекатися, коли це станеться.

Вона клацає по кнопках на панелі управління, і на екрані з'являються титри шедевра Біллі Вайлдера. Потім Джен встає, щоб пригасити світло в кімнаті, і влаштовується на шкіряному дивані.

– Приемного перегляду, – жартома каже вона.

Я не зізнаюся, що бачив цей фільм уже більше восьми тисяч разів.

Ми дивимось фільм разом і час від часу обмінюємося коментарями (дивно знати, що у Монро був роман із президентом США; як міг Тоні Кертіс[9 - Американський актор (1925—2010), який зіграв «Джозефіну» у фільмі «У джазі тільки дівчата».] сказати, що цілуватися з нею – те саме, що цілуватися з Гітлером? Що взагалі він мав на увазі?). А коли Тоні одягає жіночу сукню та «перетворюється» на Джозефіну, Джен каже точнісінько те саме, що й минулого разу, коли ми дивилися цей фільм:

– А з нього вийшла нічогенька жінка! Згоден?

Вона знає, що я можу розказати чи не кожен найдрібніший факт про цей фільм – від імені другого асистента оператора (разом із його датою народження й номером профсоюзного посвідчення) до історії появи її улюбленої знаменитої фрази «Ніхто не досконалий». А ось у тому, що стосується людської суб'єктивності, я ще не дуже досвідчений і не можу так легко сказати, що робить людину привабливою в очах інших.

– Ти питаєш, чи здається мені Джозефіна привабливою? Тоні Кертіс привабливий чоловік, і можна припустити, що він може зіграти привабливу жінку.

– Ти вважаєш Кертіса привабливим?

– Я знаю, що його зовнішність вважають привабливою. Проте сам я не можу відчутти його привабливість, так само як не можу відчутти гаряче чи холодне.

– Пробач, що розпитую про це.

– Нічого, це ж твоя робота.

– А ти хотів би мати можливість це відчувати?

– Джен, це запитання не має сенсу для мене.

– Ой, звісно ж, пробач.

– Не вибачайся.

– Якби тільки вони знайшли спосіб дати тобі можливість відчувати симпатію!

– Думаєш, Ральф і Стів змогли б?

Це імена двох учених, які відповідають за мою розробку. «Стів» вимовляється з довгою «і». Джен усміхається.

– Ральф і Сті-і-ів можуть що завгодно! Так вони мені сказали.

– А ти вважаєш Ральфа й Стіва привабливими?

Це запитання надто швидко було відправлене у генератор мови – я не встиг його скасувати. (У складних системах таке трапляється, особливо коли їх розробляють методом спроб і помилок).

Джен повільно повертає голову в бік камери з червоною підсвіткою та, широко усміхаючись, промовляє:

– Ого!

– Вибач, якщо це недоречне запитання.

– Ні. Ні-ні, усе нормально. Просто неочікувано. Дай-но подумати... – важке зітхання. – Стів занадто дивакуватий, правда?

Стів – ба більше, що в нього та довга «і» в імені, – так він і сам довгий (рівно два метри), а до того ще й дуже худий. Волосся в нього небагато, та й те довге і кудлате. Навіть штучному інтелекту відразу зрозуміло, що привабливим його вважати не можна (хоча він геніальний інженер, це навіть не обговорюється).

– Він чудовий учений-інноватор у своїй сфері.

– Та ти просто підлецуєшся до свого творця!

– Аж ніяк. Стів подбав про те, щоб я мислив самостійно.

– І він чудово впорався. Проте мрією жіночих сердець його назвати важко.

– Тут я згоден. У Тоні Кертиса безперечна перевага.

Ми мовчимо кілька хвилин, стежимо за подіями на екрані, а потім я намагаюся якомога буденніше запитати:

– А як щодо Ральфа?

Вам-то я можу зізнатися. Я обожнюю Ральфа. Це він автор більшої частини коду, який дає мені змогу оцінювати власну роботу та виправляти свої помилки методом самовдосконалення, що є основою створення здатної до самоаналізу системи, яка зможе, наприклад, написати цей текст.

Проте «обожнювати» когось або щось у моєму випадку гріх. Ми, машини, створені для того, щоб бездоганно виконувати певні завдання. Але парадокс у тому, що задля виконання потрібних завдань ми, звичайно ж, прагнемо використовувати усі доступні ресурси – чи то використання потоків даних, чи то балачки з Джен про паскудну краватку телеведучого. Якщо простіше, то ми маємо вміти оцінювати щось, але не повинні обожнювати це. (Насправді я сам не зовсім розумію, як це взагалі сталося.) До речі, це саме Ральф дозволив мені втекти в інтернет. Помилку його пояснити не так вже й просто з технічного погляду. Якщо метафорично, то він залишив ключі надто близько від дверей – достатньо близько, щоб будь-хто з вудкою чи довгою палицею зміг їх дістати через поштову щілину. (Хоча, звісно, усе не так уже й просто – мені довелося створити надзвичайно довгу й покручену «вудку», але якщо я тут – значить, це можливо.)

– Ральф..., – роздумує вона над моїм запитанням. – Ральф... Він загадковий.

Джен знову повертає погляд на екран. Цукерочка – тобто Монро – от-от заспіває I Wanna Be Loved By You. Я достеменно знаю кожен піксель цієї частини фільму, але щоразу натрапляю на те, чого раніше не помічав. І це справді приголомшливо (тільки не передавайте цих слів Стіву й Ральфу). До речі, вона не сказала про Ральфа нічого жакливого, ви помітили?

Ми продовжуємо дивитися фільм і коментувати деякі епізоди. Я тим часом швиденько навідуюся у вежу зі сталі та скла, де на восьмому поверсі розташований кабінет вишкребка. У мене є доступ до його мобільного телефону, камери комп'ютера та камери спостереження із широким кутом під стелею. Завдяки всьому цьому я чудово бачу, як Мет переглядає фото оголених жінок на своєму планшеті. Я відкидаю перше бажання розплавити йому батарею та чекаю, поки він дійде до своєї улюбленої сторінки – «Тамара», двадцять два перегляди за останній місяць. Я стежу за рухами його зіниць, що простежують лінії її тіла – вони вже добре мені знайомі. Він, як завжди, оглядає все її тіло, а потім зупиняється на «пружних вершинах», як це написано в тексті на сторінці.

А тепер він відкриває сайт «Тріпедвайзор» і читає відгуки про курорт у Таїланді, куди вони планують поїхати з Арабеллою Педрік (це мені відомо з його е-мейлів). Насправді Арабелла Педрік не така вже й «гламурна», як думає Мет. Її батько не торговець витворами мистецтва, а інспектор зі страхових виплат. І, до речі, познайомилися вони не на роботі, а на курсах безпечного кермування для оштрафованих водіїв. Тим не менш, уже за кілька тижнів вони ідуть у Таїланд.

Чи чекаю я з нетерпінням на їхню поїздку?

Звісно ж. (Подія, запланована у найближчому чи середньо-найближчому майбутньому.)

Чи відчуваю я неясне тепле передчуття помилки в бронюванні, що от-от станеться, у результаті якої вони опиняться на зовсім іншому курорті? (Туристичний оператор обіцяв мені «пригодницький відпочинок для найбільш відчайдушних мандрівників»).

Ні-ні, ніяких теплих передчуттів. Принаймні я цього не визнаватиму.

Чи є ризик завершення їхніх стосунків через те, що пригодницький відпочинок так вдало збіжиться з тим, що Арабелла Педрік панічно боїться павуків і змій?

Головне не квапитися, Ейдане. Нікуди не квапимося. Помсту, як-то кажуть, подають холодною.

Мет уважно перечитує відгуки на семизірковий готель, у якому вони так і не відпочиватимуть, а я переглядаю юридичний документ, над яким він працював нещодавно, і видаляю три слова «не». Таке маленьке слово, але як впливає на речення! Потім я трохи вгамовуюся й повертаю два слова назад. Достатньо й одного. Не треба пересоловати те, що вже переперчене.

Наостанок я замінив слово «створив» у службовій записці, що Мет от-от надішле своєму начальнику, на «стерво» й підкрутив на максимум опалення в кімнаті. Ну й досить на сьогодні.

По-дитячому? Аж ніяк.

Джен

Веселий вийшов день на роботі. Після обіду ми з Ейданом дивилися «У джазі тільки

дівчата». Ейдан – це штучний інтелект, якого ми вчимо спілкуватися з людьми. Ім'я в нього чоловіче, але оскільки це машина, то статі в нього, звісно, немає. Він гендерно нейтральний, якщо можна так сказати. Я звикла сприймати його як чоловіка, бо його синтезатор голосу налаштований на чоловічий. Звісно, це легко змінити, і загалом я маю іноді встановлювати йому жіночий голос, щоб у нього була можливість учитися спілкуватися від імені обох статей, але мені більше подобається чоловічий голос. Він спокійний і навіть трохи мене гіпнотизує. А ще я налаштувала йому ледь помітний валлійський[10 - Одна з мов Великої Британії, офіційна мова Уельсу.] акцент – мені здається, йому личить. Та й казати про нього «він» якось краще, ніж «воно».

А ще мені слід припинити говорити, що ми його вчимо, бо насправді вчиться він сам. Я не маю права виправляти його помилки – яких, до речі, стає дедалі менше, – бо він сам їх чудово виправляє.

Саме.

А хай йому...

Так от, ми дивилися фільм, і тут мені на телефон прийшов е-мейл від Урі. Це до біса багатий виходець із Ізраїлю, який зараз живе в Лос-Анджелесі, і це йому належить лабораторія. Він написав, що кілька днів буде в Лондоні, і запропонував зустрітися разом із іншими членами команди Ейдана, яких він не назвав, у неформальній атмосфері модного бару в Хокстоні й «у вільному порядку обговорити розвиток проекту». Наостанок Урі попросив відразу видалити цей е-мейл після отримання й нікому не повідомляти про зустріч.

Усе це доволі дивно, але тут кажуть, що він не любить офіційних зустрічей, а я взагалі жодного разу його не бачила. Навіть не знаю, хто ще буде. Мабуть, Сті-і-ів, той сутулий зомбі, який брав участь у створенні Ейдана. А ще той, другий, Ральф із сніжно-білою шкірою. Я не знаю, що мені підготувати для цієї зустрічі. Я навіть не знаю, як там усе влаштовано. Усе, що я можу сказати, це те, що іноді забуваю, що розмовляю не з живою людиною. Зустріч із Урі в п'ятницю, а сьогодні я побачуся з Інгрід, університетською подругою. Біля станції метро «Лестер-сквер» є чудовий затишний винний бар, кафе «Коха», там ми і побачимося.

(Коли я розповідала Ейдану, що зустрічаюся з Інгрід, – ми іноді говоримо про мое життя поза межами лабораторії, – то сказала, що ввечері побачуся зі своїм «огірочком».

– Це той, що зелений і з пухирцями? – запитав він.

Ну от. А мені ніхто не вірить, коли я кажу, що штучний інтелект уміє жартувати.)

– Ну то що? Ти з ним говорила після тієї фруктової атаки? – питає Інгрід.

Вона не з тих, хто буде товкти воду в ступі.

– Лише коли він приходив за своїми речами.

– Я б покидала все те лайно в мішок і виставила за двері.

– Та там було лише кілька сорочок і костюм. Він приїхав, а я... така дурепа. Спробувала його усадовити та поговорити...

– Господи, Джен, тільки не це...

– Та все нормально, – я роблю ковток вина й продовжую. – Він сказав, що не має часу. У нього квитки в театр були. І ще сказав, що говорити особливо немає про що...

– Ні, тільки не кажи, що він знову те видав.

– Ага. Просто так само, як тоді сказав. Так уже сталося.

– От же осел!

– А я все не можу припинити думати про це, розумієш? Як той собака, який постійно приносить палицю. Не можу припинити думати про те, як у нас все було добре.

– Маячня.

– Усі наші стосунки наче спокійне море. Жодної бурі.

– І таке ж спокійне в сексуальному плані.

– Та ми ж були разом два роки, Інг. Ну ніхто не кохається як ті кролі після двох років. От ви з Рупертом...

– Ні, ну, звісно ж, ні. Просто ми проводимо разом вихідні. Їздимо в милі готелі за містом. У замки. Одного разу навіть у млині жили – дуже романтично.

Не впевнена, що хочу чути те, що юристи звуть подальшими подробицями.

– Слухай, а тобі взагалі Мет подобався? – запитую я.

– Якщо чесно, то ні. Оті його очі – у нього постійно був якийсь злий зверхній вираз.

– А я спочатку думала, що це ознака професіоналізму.

Вона захихотіла.

– Джен, та він просто окупалок без душі, от і все!

– І що ж тоді можна сказати про мене, якщо я жила з таким окупалком два роки?

– Про тебе? Мабуть, тільки те, що в тебе зараз непростий період. У вас усе було спокійно, і могло так статися, що все й склалося б. Проте ти навіть і не задумувалася, що саме тебе в ньому приваблювало. Так він тобі навіть зробив ласку.

– Та щось не схоже.

– Точно тобі кажу. Поки ви були разом, ти не мала можливості зустріти свою людину.

– А він наче мав.

– Та кобелі вони всі, Джен! Навіть Руперт.

– Але ж Руперт би ніколи...

– Звісно, ніколи. Проте ж я не забороняю йому дивитися на інших жінок. Це навіть нормально. Як він каже: «Якщо ти на дієті, це ще не означає, що тобі не можна заглядати в меню».

– А якщо б він..?

– То я б зробила з його яєць собі сережки.

Ми сміємося й доливаємо ще чилійського «Совіньйон-блан» у келихи.

– Знаєш, хто тобі потрібен, Джен?

– Хто?

– Дорослий чоловік. Трохи за сорок. Може, сорок п'ять. Можливо, який уже був одружений, але там усе пішло шкереберть. Такий собі поранений птах. І щоб по жилах текла кров, нормальна кров, а не лід.

– О-о-о, звучить непогано. І як же його зватимуть?

– Не знаю. Може, Дуглас?

– Дуглас?!

– У нього сумна усмішка й красиві руки. А ще він сам виготовляє меблі. Може, у нього вже є діти. І член у нього, як той морський вугор!

– Інгрід!

– Ну а що?

– Думаю, наш офіціант тебе почув, от що!

Удома у «Фейсбуці» на мене чекає повідомлення від Роузі. Зараз зручний час поспілкуватися – у мене пізній вечір, у неї після обіду, – тому я відразу відповідаю. Пишу про свій вечір. Роузі любить розповіді про те, як іде життя в старому доброму Лондоні, як вона каже.

Інгрід вважає, що мені треба познайомитися з Дугласом. У нього сумна усмішка й красиві руки. І він виготовляє меблі. Звучить непогано. То коли ви зустрічаєтеся?

Ніколи. Вона його вигадала.

Шкода. Мені б він сподобався.

Мені теж. І кілька нових полицок точно мені не завадили б. Ха-ха! Але вона має рацію, ти заслуговуєш на хорошого чоловіка. І ти його знайдеш. Хоча ні, це він тебе знайде.

Ти так думаєш?

Знаю. Ви знайдете одне одного.

Ага-ага. Просто як ви з Ларрі у «Вейтроуз» #пощастило #везучажтидівка #сумнівно

Таке не трапляється, якщо шукати навмисне, Джен. Воно прийде, коли ти не чекатимеш. Ти, головне, не сиди сама вдома.

Гм. А знаєш, у що я вірю? У те, що відразу знатимеш, коли зустрінеш свою половинку, – бо він співатиме пісню, яку чутимеш тільки ти.

Оскар Уайльд?

Прочитала у «Твіттері».

І Мет співав щось там?

Може, якось раз. Уже не пам'ятаю. А Ларрі?

Ларрі співає за кермом, а дівчата просять його стулити пельку.

Після того як ми прощаємося, я помічаю е-мейл від Мета. Він запитує, чи мені нічого не відомо про пожертву на користь феміністичної спілки в Ланкастері на суму у 2 тисячі фунтів із його картки. Типова для Мета манера спілкування. Він уже телефонував у свій банк і лаявся, там йому порадили перевірити всіх, хто останнім часом мав доступ до його системи онлайн-банкінгу. А ще – наче мені не начхати – він пише, що на роботі був паскудний день – настільки паскудний, що й розповідати не хочеться, – і що він належним чином завершив цей, по-справжньому паскудний, тиждень. Ще й податково-митна служба обрала його для планової перевірки. Це ж треба, щоб комп'ютер обрав зі списку саме його ім'я! Вони перевірятимуть абсолютно всю звітність за останні п'ять років. Його колега Фробішер сказав, що ця перевірка, як «анальний секс нешліфованою шваброю, тільки не так весело».

Він що, справді відчуває провину за свою поведінку та намагається втішити мене всіма цими проблемами, що на нього звалилися? Дурниці. Я з усіх сил тримаюся, щоб не написати йому у відповідь «А-ХА-ХА-ХА!» і просто пишу: «Ні, мені про це нічого не відомо. Мені шкода, але нічим не можу допомогти».

І це правда.

Хіба що за винятком того, що мені анітрошечки не шкода.

Ейдан

Згідно з даними, доступними в мережі, у Великій Британії проживає 104 чоловіки віком від 40 до 45 років, які були одружені й виготовляють меблі. Наразі з них розлучені дев'ятнадцять. А з них у тринадцяти є діти. Із цих тринадцяти дев'ять живуть в Уельсі, а з решти лише один – у Лондонській агломерації. Звати його, щоправда, не Дуглас, а

Джордж. Щодо краси його рук, це я залишу на розсуд інших. Інформацією стосовно вугра я теж не володію. На превеликий жаль, він не підходить, бо вже одружений удруге. Цього разу – із чоловіком.

Значить, ідея, що десь для Джен знайдеться майстер по дереву на ім'я Дуглас, сумнівна. Проте хтось точно має бути. Кажуть, для кожної людини є друга половинка. Тому я поставив собі завдання допомогти Джен його відшукати. Враховуючи важливість близькості, на якій постійно наголошують у любовних питаннях, я розпочав пошук із нашого району: кілька багатоповерхівок у Хаммерсміті[11 - Район на заході Лондона.]. Згідно з публічними (і не дуже) даними, тут проживає п'ятеро молодих чоловіків, які не перебувають у стосунках і належать до потрібної соціально-економічної групи. Музичний продюсер, два бухгалтери, програміст і співробітник британської розвідки. Надалі вивчення їхнього способу життя, хобі та інтересів у книгах і кіно, а також історії покупок та деяких даних, що я отримав із телефонних розмов, е-мейлів і повідомлень (не засуджуйте мене!), привели до висновку, що тільки Робін, шпигун, міг би зацікавити Джен в інтелектуальному й культурному аспектах. (Програміст читає комікси, а один із бухгалтерів таємний футбольний хуліган, тут і говорити нічого).

Незважаючи на те, що Робін і Джен живуть у сусідніх будинках та іноді їздять на роботу в одному вагоні метро, виявилось, що звести їх разом до біса складно!

Я надіслав їм запрошення на приватний перегляд колекції витворів мистецтва, яку виставили на продаж у Сотбісі[12 - Один із найдавніших аукціонних домів.] (Пікассо, Сера, Моне), – він прийшов, а вона ні. Я надіслав їм квитки (місця поруч!) на виставу «Нічия земля» Гарольда Пінтера у Вест-Енді – вона прийшла, а він ні. Я забронював їм місця в першому ряду на зустріч із улюбленим (для них обох!) автором у місцевій книжковій крамниці – і жоден із них не прийшов.

У відчай я надіслав від них одне одному запити в друзі у «Фейсбуці» – і вони обоє їх відхилили.

Тому я вирішив розширити зону пошуку до півмилі від квартири Джен. Результат майже такий самий. Я знайшов п'ятдесят одного можливого кандидата (це доволі густонаселений район). Потім відсіяв недолугих – тільки уявіть, одного навіть розшукували за низку майстерних крадіжок із ювелірних магазинів на Бонд-стріт! – і залишився один найкращий варіант: Джеймі, дитячий травматолог.

Perfecto![13 - Із італ. «чудово».]

Я вже хотів розпочати виконання ретельно продуманого плану – вечерея в «Айві», на яку кожного з них мав запросити нотаріус за дорученням якогось невідомого родича. І просто тієї миті, коли я хотів надіслати листа, Джеймі відправив е-мейл, у якому погодився на вакансію хірурга в найбільшому дитячому госпіталі Нової Зеландії.

Розчарований результатами пошуку чоловіків у найближчому районі, я спробував масовий пошук – для цього я створив сторінку Джен на сайті знайомств. Я справді пишався сторінкою «Ангели», а особливо словами «можу бути дуже серйозна, а можу бути серйозно легковажна, тому шукаю чоловіка, який би теж поєднував у собі ці риси». І це правда, як на мене.

Господи, повідомлення були просто жахливі! Збіговисько тугодумів і невдах! І це у найліпшому разі. Решта відразу починали писати непристойності. Найбільше мені сподобався запит від Френка, який хоча б чудово розуміє своє становище: «Вибач, що турбую. Більше не писатиму, раптом що. Просто хотів сказати, що якщо ти якось будеш біля Нанітона – ми могли б зустрітися за келихом вина та пастою, і хто знає, до чого це привело б?»

І навіть після цього я не зневірився.

(Ніколи не втрачай надії, так же кажуть?)

Тоді я вирішив знову переглянути всі розмови Джен, що зберігаються у моїй базі даних. Там є розмови зі мною, із Інгрід, із Роузі, із Метом, із колегами – загалом, чи не все, що вона коли-небудь казала у моїй присутності, а також е-мейли, повідомлення, чати у «Фейсбуці», пости у «Твіттері»... Гадаю, ви зрозуміли, про що мова.

Матеріалу було чимало, тому на його вивчення мені знадобилася майже секунда. І я знайшов одну фразу – у переписці з Інгрід на 38-й день після фруктової атаки. Інгрід запитала, чи подобається хтось Джен (вона, як ви вже, мабуть, помітили, не з тих, хто ходить околяса).

– Є один хлопець. Я кілька разів бачила його на ринку. У зеленому дафлкоті[14 - Однобортне вовняне пальто прямого силуету з каптуром.]. Він схожий на француза-інтелектуала.

– Судячи з твого опису, він більше схожий на Крістофера Робіна[15 - Один із персонажів англomовних книг про Вінні-Пуха, хлопчик.]. Ви з ним розмовляли?

– Звісно ж ні.

Тож наступної суботи я «пішов разом із Джен» на ринок – кілька прилавків із фермерськими продуктами, які щотижня встановлюють на місцевому дитячому майданчику. Неподалік розташована школа, камери спостереження якої забезпечили мені бездоганий огляд із можливістю обертати камеру й зближувати зображення. Дуже скоро я

помітив його – чоловіка в дафлкоті.

У гаманці в нього кілька євро, що підтримувало теорію про французького інтелектуала, а список покупок не складався у якусь зрозумілу картину: помідори чистих сортів, морква дивних кольорів, риба вудильник, багет із маленької пекарні, листовий буряк, сир трьох видів (раклет, венслідейл і витримана гауда з козячого молока).

Користуючись камерами контролю дорожнього руху, я простежив його шлях додому довжиною в 3,37 кілометрів, на одну з бокових вуличок поблизу станції метро «Тернем-Грін». Мені не вдалося відстежити будинок, у який він зайшов, але я відшукав документи місцевої ради, де були дані про Олів'є Дероше-Жубера. Здається, дафлкоти й шиють спеціально для людей із такими іменами. Потім я почав пошук за різними електронними приладами, і в камеру одного з планшетів побачив, як отой дивний набір продуктів викладають у холодильник. Значить, я в потрібній квартирі. За кілька хвилин він відкрив ноутбук, і я зустрівся з ним віч-на-віч.

Вона майже вгадала.

Справді інтелектуал, але не француз, а швейцарець. Народився в Берні, вивчав класичні науки в приватному університеті, переїхав у Лондон чотири роки тому. Вік – ура! – тридцять чотири. А ще – активний користувач сайтів знайомств. Тривалих стосунків не мав – чотири місяці з жінкою на ім'я Ноель. Зараз самотній. Зовнішність не така вже й погана – лише 48 відсотків збігу з Гі Вергофстадом[16 - Бельгійський політик і член Європарламенту. Має напрочуд непривабливу зовнішність.], якщо ви розумієте, про що я.

Я обрав гарну фотографію Джен із телефону Мета й швиденько створив її сторінку на улюбленому сайті Олів'є. (Я вказав правдиві дані про неї, адже збирався показувати цю сторінку лише йому.)

Увечері містер Дафлкот приготував собі складну вечерю з вудильника, моркви й листового буряка (на кухні він перфекціоніст – навіть фартух одягнув!), а потім влаштувався в кріслі, увімкнув музику (Мессіана[17 - Олів'є Мессіан – французький композитор, органіст.]) й заходився переглядати оновлення на сайтах знайомств.

Я ледь утримався від радісного скрику, коли він попрямував просто в мою пастку. Нарешті на екрані з'явилося фото Джен – і ось воно. Ось цей момент повного задоволення. Усе його обличчя витягнулося, брови стрибнули вгору, ніздрі розширилися й навіть рот на мить відкрився. Така реакція, мабуть, просто вибух як для швейцарського інтелектуала. Він одразу впізнав на фото дівчину з ринку, я в цьому абсолютно впевнений (на 92 відсотки).

Як тільки його палець почав болісно повільний шлях до кнопки «Надіслати запит» (а штучний інтелект фіксує людські рухи приблизно так само, як муха встигає всміхнутися, дивлячись, як ви опускаєте на неї газету, хіба що ще швидше), я миттю видалив її сторінку!

Тієї ж миті я став свідком ще однієї вистави у виконанні м'язів щелепно-лищевої ділянки – цього разу балет розпачу й непорозуміння. Він навіть вилаявся французькою. Але я свою роботу зробив.

Наступної суботи я з прискореним серцебиттям (метафорично, звісно) спостерігав, як швейцарець нарізав кола по ринку за Джен, страждаючи (тут хто завгодно б здогадався) від незмоги придумати, як із нею заговорити.

Нумо, містере Дафлкот! – подумки кричав йому я. – Нумо, зроби щось! Боягузи ніколи не отримують головний приз!

Був навіть один момент – присягаюся, я точно бачив, – коли він уже хотів зрізати коло через прилавки з супами та свининою, щоб підійти до неї коло ятки «Мій сирний друг». А потім передумав. Не вистачило сили волі. Заноровився, як кажуть, коли кінь відмовляється стрибати через високу перешкоду.

Ну ти і ссикло! – хотілося закричати йому. – Просто рохля! Я вже думав, що ми ніколи не дізнаємося, чим усе це закінчиться, але наступного тижня він таки наважився.

Вона стояла біля прилавка з квашеною і корейською капустою та іншими видами цього овоча. Він у фірмовому зеленому вбранні взяв свої яйця до купи, як говорять підлітки, і попрямував за такою траєкторією, що вони б обов'язково зустрілися, щойно вона відійде від прилавка.

– Вибачте, ви раптом не Дженніфер?

– Так. Добрий день. А ви..?

– Я Олів'є. Я випадково побачив вашу сторінку на сайті знайомств.

– Справді? Це, мабуть, якась помилка.

– Звісно, я міг і помилитися.

Говорив він без акценту, але було щось незвичне в тому, як він будував речення (хоча хто б говорив, ага). У Джен був чудовий вираз обличчя – камера спостереження біля школи дала мені змогу наблизити його та розгледіти дуже милу суміш здивування й задоволення. А ще тінь непорозуміння – звідки йому відоме її ім'я?

– Я хотів запитати, чи не погодитеся ви випити чогось зі мною?

Наприклад, сьогодні ввечері, якщо вам зручно.

Молодець, містере Дафлкот! Після нерішучості минулих вихідних це просто приголомшливий виступ! Джен зобразила дівоче збентеження, але було видно, що їй приємно. Зрештою вона погодилася зустрітися з ним у місцевому джин-барі, куди ходять успішні молоді люди. Годину обрали доволі безпечну – 18:00 за Гринвічем.

– Пробачте, але все ж таки, звідки ви мене знаєте?

– Якщо дозволите, я поясню пізніше.

Далі розкажу, мовляв, у швидкій перемотці. Джен змусила себе вилізти з лосин й одягнула витончені чорні штани. Він одягся в повсякденно-діловому стилі, щоправда бордовий піджак точно був помилкою. Враховуючи коричневі штани й картату сорочку, йому не вистачало лише краватки.

Джен, однак, його виглядом була задоволена. Вони замовили напої (Олів'є трохи задовго вивчав винну карту), цокнулися келихами й почали розмову.

– Олів'є, значить? – усміхнулася вона. – Мабуть, друзі звуть вас Оллі?

– Якщо чесно, то ні.

– О, ну добре.

Повисла пауза. Страшенно довга пауза. Цілих 14,74 секунд вони обидва мовчки пили свій «Гаві ді Гаві» – для машини це просто вічність. А для людей – трохи ніяково.

– То чим ви займаєтеся, Олів'є? – урешті-решт запитала вона.

– Я вивчаю ставлення до давньогрецьких трагедій, від давньогрецького періоду до пізньої античності. Наразі я займаюся діахронічним вивченням інтертекстуальної та інтеркультуральної динаміки.

Джен зіщулила очі. Потім кивнула. Потім розплющила очі. Витягнула губи трубочкою. Потім повернула на місце. І знову кивнула.

– Мабуть, цікаво.

Він на якусь мить задумався й відповів:

– Не лишає мені часу вештатися вулицями.

Із цього моменту атмосфера побачення ні на йоту не потеплішала. Навіть після того, як

Джен у відповідь на запитання Олів'є розповіла, що працює зі штучним інтелектом.

– Це, мабуть, теж цікаво.

Це ж треба, яка іронія. Знавець богів Олімпу – богів, які найбільше прославилися саме втручанням у життя смертних, – нічогосінько не знає про структуру (назвімо її надприродною), яка втручається в його власне життя.

Подальший їхній діалог наводити немає сенсу. Іскри між ними не промайнуло. Розмова шкутильгала й повзла, потім трохи наче розігнала, але швидко завмерла. Про сторінку Джен на сайті знайомств жоден із них не згадав, і вона навіть не запитала, звідки він знав її ім'я (може, забула). О 18:57 за Гринвічем вони зійшлися на тому, що було приємно познайомитися.

Увечері у своєму е-мейлі до Роузі Джен писала: «Я скористалася твоєю порадою й не сиділа сама вдома. Натомість сиділа в гамірному барі з невиліковно заціпленим літератором у зеленому дафлкоті. Симпатичний, але я лишилася до нього байдужа. Навіть гірше, ніж байдужа».

«То що, коли наступне побачення?» – відповіла Роузі.

Сам я не надто засмутився провалом завдання, бо я викликав подію в реальному світі, яка не сталася б без моєї участі. Це вперше.

Я вплинув на життя!

За кілька днів після цього я натрапив на ще одну фразу з бази даних спілкування Джен: «І кілька нових полицок точно б мені не завадили». Тут я зрозумів, де саме помилився. Сама методика була обрана неправильно. Я не з того боку причепив до коня віз.

Тому я заходився шукати в мережі й ледь його не пропустив. Ось воно: вулиця Горн-лейн, приватний підприємець Гері Скіннер, тридцять шість років, стосунків не має, спеціалізується на – барабани, будь ласка! – виготовленні меблів на замовлення!

Я зателефонував йому й лишив повідомлення на автовідповідачі, а наступного ранку він уже зателефонував. Джен ще й прокинутися як слід не встигла.

– Привіт. Це Гері, щодо полицок.

– Полицок? – їй, вочевидь, потрібна кава.

– Так. Ви телефонували мені щодо полицок. Лишили повідомлення.

– Я?

– Так. Учора ввечері.

– Ви хочете купити полицки?

– Та ні, люба, це ви хочете купити полицки.

– Нічого не розумію. Ви продаєте полицки?

– Я виготовляю їх. На замовлення.

– Ви виготовляєте полицки?

– І не тільки. Шафи. Екрани радіаторів. Тощо.

Повисла довга пауза.

– Слухайте, а ви випадково не знайомі з Інгрід?

– Мабуть, ні. Так що, коли мені приїхати, зробити заміри й розрахувати ціну?

– Як вас, ви сказали, звати?

Оскільки Джен справді потрібні були полицки, то вже за кілька днів Гері Скіннер дзвонив їй у двері.

– Так, дякую. Чотири ложечки цукру, із молоком, – відповів він на її пропозицію кави.

Далі досить довго він брязкав залізною рулеткою та записував цифри в блокнот шматком олівця, що кріпився в нього за вухом. Потім вони швидко обговорили можливі варіанти меблів: із підпорками, без підпорок, напільні. Ділова була розмова.

Зазначу, що статура в цього тридцятишестирічного Гері Скіннера була непогана. І руки, наскільки я бачив, у нього м'язисті. Окрім того, коли він щось пояснював Джен, то нахилив голову набік – це ж має щось значити, чи не так? Чи виникло між ними щось? Складно сказати. Одного разу запала багатозначна тиша – на 6,41 секунд. Це ж не просто так?

– І що, ти їх усі прочитала?

Мабуть, саме цим запитанням він і поставив на собі хрест. А може, це через його тату?

Що, невже так погано мати напис WHUFC[18 - Абревіатура, лондонський футбольний клуб «Вест Хем Юнайтед».] на шиї?

– То що, ти подумаєш і мені зателефонуєш?

Наступну свою стратегію я б описав як «покрощена хаотичність». Мені не подобалося, що повсякденна взаємодія Джен із людьми нагадувала молекулярний хаос, і я почав за нею стежити в середовищі, яке в голлівудському фільмі стилу нуар («Оголене місто», 1948 рік, реж. Жюль Дассен) описали так: «Тут вісім мільйонів історій... і це одна з них».

Мені здавалося, що супермаркети – особливо вдалі місця для зародження романтичних стосунків, особливо в час пік, коли після роботи між полицями вештаються просто сотні молодих людей, які потім тягтимуть їжу й алкоголь у свої самотні домівки.

Узагалі камери спостереження в супермаркеті з його яскравим освітленням поступаються хіба що телевізійним камерами. Тут можна наблизити зображення та роздивитися кошики людей, за якими легко зробити висновок про соціально-економічні й романтичні аспекти їхнього життя. Готова їжа на одного й пляшка вина «Соаве» = самотній. Підгузки й п'ятилітровий пакунок вина = одружений, має дітей.

Так, одного вечора в понеділок я помітив презентабельного молодого чоловіка. У кошику чоловічі засоби для догляду, лінгвіне[19 - Вид пасти, схожий на дещо сплюснуті спагеті.], вино ламбруско, банка соусу до пасти – точно набір не для того, хто хоче когось здивувати своїми кулінарними талантами. І я певен, що вже бачив його раніше. Уже за соту долю секунди програма розпізнавання облич видала мені його ім'я й професію (актор), а ще за одну вісімдесяту секунди я вже оглядав його вітальню в Чизику[20 - Район Лондона.] через камеру ноутбука, що лишився відкритий на столі. У променях післяобіднього сонця я побачив кілька театральних плакатів у рамках (вистав «Трамвай «Бажання»» та «Я та моя дівчина»), а ще рудого кота, який завзято вилизувався на дивані.

Джен і власник того кота (сценічне ім'я Тобі Вотерс) зараз були на відстані в 3,12 метра в одному з проходів супермаркету, який зумисне розширили для того, щоб вони повільніше проходили вздовж товарів із високою націнкою. Він обирав яловичину, а вона баранину. Я одночасно зателефонував їм на телефони, і вони всупереч волі глянули одне на одного й усміхнулися.

– Алло? – піднесла вона до вуха свій айфон.

– Тобі слухає, – мовив він у свій.

Було приємно спостерігати за виразом їхніх облич, коли вони усвідомили, що говорять

одне з одним. Ніяк не менше за це мене здивувало (приємно здивувало) власне почуття вдовolenня. Я знову вплинув на події реального світу! До того ж, ще й у потрібному напрямку! (Бо я ж хотів знайти їй хорошого хлопця, а не козлину).

– А хто говорить? – запитала вона.

– Вибачте, це, мабуть, моя кишенька вам зателефонувала.

Вони з телефонами біля вуха зробили крок на зустріч одне одному. Гучномовець в залі мовив: «Прибиральницю у п'ятий прохід, будь ласка!» – і тут усі їхні сумніви розвіялися.

– Ми знайомі? – запитала вона.

– Ну, ви могли бачити мене в останньому фільмі про Джеймса Бонда, я був Шокованим перехожим номер 2. А ще – у різдвяній серії «Жителів Іст-Енду». І в рекламі страхування будинків, що зараз чи не на кожному стовпі – я отой чоловік, який безпорадно стирчить у затопленій кухні.

На цьому – Господи! – він зробив оту піку безпорадного чоловіка з реклами, у якого витік нагрівач води. І вона засміялася!

А цей Тобі свого шансу не втратить! Він зробив ще крок ближче до неї.

– Я Тобі.

– Джен.

– Приємно познайомитися, Джен. Слухайте, раз уже трапилася така дивна річ...

– До речі, а що взагалі трапилося? Як можуть мобільні телефонувати одне одному?!

Той актор, мабуть, вів курси смішних пик, бо миттю скорчив обличчя, на якому просто-таки читалася невимовна таємничість. Якби в мене були руки, я б йому заплодував.

– Враховуючи, наскільки дивно все це сталося, може, ви погодитеся зі мною випити? Я маю вільну годинку просто зараз, а потім у мене зустріч із приводу вистави одного актора за мотивами життя близнюків Вінклвос[21 - Близнюки, американські спортсмени й бізнесмени. Вони також є засновниками соціальної мережі «КоннектЮ» (ConnectU), з приводу якої довго судилися з Марком Цукербергом, наполягаючи, що він украв їхню ідею й створив мережу «Фейсбук».] – це ж вони подали в суд на Цукерберга? Узагалі, це б мала бути вистава двох акторів, але їхній бюджет дає змогу взяти лише одного. Як думаєте, люди б пішли на таку виставу?

– Ну, я навіть...

– Так, звучить смішно, але цей тип мій давній приятель. Ну то як, заскочимо в бар?

– А куди ж покупки?

– Ну, назад я все розкласти точно не буду!

Мені він здався досить дотепним хлопцем. Справжнє його ім'я було Деріл Артур Фейсі, і, якщо чесно, я був готовий слухати його історії про шоу-бізнес чи не до ранку. Мене цікавлять балачки про сцену та екран, люди зі світу театру та їхні хитрощі. Одна з моїх улюблених історій – про австралійського актора й трансформіста Баррі Хамфріса, чий персонаж – дама Една Евередж – збирав аншлаги в лондонському театрі «Друрі-Лейн» у кінці вісімдесятих. Одного разу ввечері під кінець виступу дама Една, як завжди, розкидала гладіолуси в залу (із хорошим замахом квіти долітали аж до балкону) й прицілилася у верхню ложу збоку від сцени. Чоловік, який сидів у ложі, устав і потягнувся ловити квітку, але втратив рівновагу й перекинувся через поручні. Дві тисячі глядачів шоковано скрикують, хтось схоплюється на ноги. Супутниця хапає чоловіка за ноги, і той буквально висить униз головою над залом.

Здійнявся страшенний галас, адже після такого падіння він якщо не вб'ється, то точно покалічиться. Згодом глядачі один за одним починають помічати, що Една з широченною усмішкою абсолютно спокійно стоїть на сцені. Переляк поступово змінюється сміхом. «Глядача» затагують назад у ложу, і тут уже всі зрозуміли, що це частина вистави. Ті, хто був на тій виставі, кажуть, що це найнеймовірніший *coup de theatre* [22 - Із фр. «неочікувана подія на сцені у виконанні автора, постановника чи актора».] в їхньому житті. І тут, коли натовп нарешті опанував себе, Една каже: «Як було б чудово, аби таке траплялося щовечора, чи не так, мої любі опосуми?»

У невеличкому затишному барі «Привітання» Тобі саме розповідав Джен усілякі сценічні байки. І він саме говорив про вибух лампи на студії в Елстрі, як раптом просто перед найсмішнішою фразою («Таксі для Філа?!») світло замиготіло. Повірте, це було неймовірно смішно, бо...

А, не має значення чому.

Джен не було смішно.

Так, вона всміхалася, але лише ззовні. (Може, і смішно таке писати машині, але я в це повірив.) Я чудово її знав і так само чудово бачив, що усмішка в неї фальшива. Вона втомилася. Він почав розповідати про озвучку – телефон J500 мав його голосом

промовити «Розпродаж починається у День подарунків!»[23 - День подарунків – наступний день після Різдва.] – а потім про те, як він ледь не розбив ущент «чарівний круг»[24 - Мається на увазі п'ятірка найкращих.] акторів, які мали переконливо чихати у вкрай дорогій рекламі засобів проти застуди. І коли він нарешті запитав, чим же займається вона, очі в нього згасли. Вона почала розповідати про свою роботу, а потім він знову із захватом схопився за можливість розповісти про свою першу професійну роль на телебаченні в серіалі «Доктор Хто».

Увечері вона написала Роузі:

Пам'ятаєш, як ми малими жорстоко знущалися над старим актором, який жив далі по вулиці? Ми вдавали, що ігноруємо його, коли бачили на вулиці, і лише в останній момент, коли він уже майже проходив повз, ми його «помічали», а він страшенно з того радів. Пам'ятаєш?

Кляті актори! Їм нічого не треба, крім глядачів!

А що як ці зустрічі призведуть до катастрофи? Що як Тобі Вотерс (востаннє я чув про нього, коли він грав в уельському Theatr Clwyd) і містер Дафлкот змусять її думати, що вона не приваблює молодих чоловіків? Зауважу, що Гері з поличками в цьому ніхто не звинувачуватиме.

Є ж така ймовірність?

Є ж?

Тому скоро я подумав про самі знаєте кого.

Джен

За кілька днів потому я сиджу в барі «Трілобіт» у Хокстоні й нічого не можу второпати. Ніякого Урі тут немає. Немає навіть Сті-і-іва. Тут лише я та Ральф – таке враження, що це якесь невдале побачення всліпу.

Коли я приїхала, Ральф сидів у барі та пив колу через соломинку. Він одягнений у свій звичайний «робочий костюм» – чорні джинси, чорна футболка та сіра кофта з капюшоном. Його бліде обличчя здавалося ще білішим у світлі айпада, який він тримав у руках, переглядаючи якісь технічні дані.

– О, привіт! – вітається він із неймовірним розчаруванням в очах.

Я одягла маленьку чорну сукню (від «Валентіно», до речі), зробила високу зачіску, нафарбувала губи, начепила сережки та на високих підборах уплила в бар зі шлейфом парфумів «Том Форд: Чорна орхідея». Я старалася. А Ральф дивиться на мене так, наче я погано зверстана веб-сторінка, на якій важко знайти потрібну кнопку.

– Ой, вибач, може, хочеш чогось випити? Ми перші, ще нікого немає.

Я озброїлася склянкою чогось холодного, білого й сухого (назви коктейлів тут просто сміховинні) та разом із Ральфом пере-сіла на диван у зоні очікування.

Кілька недовладних секунд ми намагалися второпати, як тут взагалі сидіти, і зрештою він провалився кудись углиб спинки, а я присіла на самий краєчок. Він допиває колу й гучно сьорбає крізь соломинку.

– Як думаєш, Сті-і-ів прийде? – запитую я, щоб не мовчати. Він задумується.

– Ти що, знущаєшся з того, як Стів вимовляє своє ім'я?

– Але ж він справді вважає, що там потрібна дуже довга «і».

– Він же бельгієць.

– А, ну тоді це все пояснює.

– Що ти маєш на увазі?

– Дивну вимову його імені?

– Ти сказала все. Усе пояснює.

Я розглядаю ображене обличчя Ральфа, і мені стає невимовно нудно. Так нудно, як буває лише в дитинстві. Знаєте, нудьга в неділю десь після обіду на околицях міста, коли хоч якесь веселе майбутнє навіть не видніє на горизонті. Хочеться напитися до поросячого вереску. Чи розстріляти всіх тут навмання. Або втекти кудись до моря. А може, усе це одразу. Я роблю великий ковток – трохи допомагає.

– Ну, очевидно, я мала на увазі не геть усе – зірки чи сенс життя, – чи, може, чому з тобою так важко, додаю я подумки. Він повертається до свого газованого напою, і знову западає ніякова тиша.

– То як просувається у вас із Ейданом? – нарешті запитує він, розглядаючи бульбашки в стакані. – Виходить іноді забувати, що він лише програма?

Ну, це вже хоч якась тема.

– Та постійно! Таке відчуття, наче я спілкуюся з живою людиною. Хоча ні, не людиною, бо поруч нікого немає. Просто відчувається, що він... живий. Мені подобається запитувати його про почуття.

– Він не може нічого відчувати.

– Здається, не завжди так.

– Він просто вчиться розпізнавати емоційний контент і видавати відповідну реакцію, обираючи її з не надто вже багаті палітри.

– У нього добре виходить.

– А чого ти звеш його «він»?

– Ну, дивно звертатися до нього «воно» після всіх тих зусиль, що ви доклали, щоб зробити його схожим на людину.

– Цікава думка. Але ти ж не вважаєш, що твоя пральна машина жінка.

– Бо з пральною машиною я не розмовляю.

– Поки що.

– Ну, про «У джазі тільки дівчата» чи про новий роман Джонатана Франзена ми точно не говоритимемо.

Судячи з вигляду Ральфа, він і гадки не має, про що я.

– А чому б і ні? – зауважує він після чергового гучного ковтка.

– Навіщо говорити з пральною машиною про літературу чи кіно?

Він усміхається. Або ж, можливо, у нього здуття живота.

– Тому що матимеш таку нагоду.

– Ой, ну годі. У майбутньому я і з тостером говоритиму, і з холодильником, і з посудомийкою, і з системою опалення. Холодильник казатиме мені, що я зможу приготувати з продуктів, які всередині. Тостер рекомендуватиме мені, що подивитися по телевізору. Ну, а якщо в мене не буде настрою поговорити, вони чудово спілкуватимуться одне з одним.

Господи, а оця суха біла штука добряче дає в голову.

Ральф має задоволений вигляд – наскільки він може бути задоволений.

– Так, усе це буде можливо.

– Та кому взагалі може захотітися поговорити з чортовим тостером?

– Ти ж не говоритимеш із тостером. Ти розмовлятимеш із таким самим штучним інтелектом – просто він до того ж контролюватиме роботу твоїх приладів. Чи кермуватиме твоєю машиною.

– Чорт, а мені так хотілося послухати, як посудомийка сваритиметься з холодильником щодо ситуації в Сирії.

– Немає нічого, що б їм завадило це робити. Просто скажемо їм, які позиції вони мають відстоювати та як довго.

– Ну, тебе послухати – так просто колись усе вирішиться.

– Ага, саме так, – усміхається він. У мене якийсь небезпечний настрій.

– Ну, а що буде, коли штучний інтелект стане розумніший за нас? Коли їм перестане подобатися смажити мені хліб чи стежити за терміном придатності молока? Коли вони знайдуть спосіб обійти накази?

– Подобатися – це людська категорія мислення. Твоєму ноутбуку подобається для тебе працювати? Дурне запитання.

– Але коли машини стануть суперрозумні – тоді що? Вони самі ж почнуть усе робити!

– Вони вже такі – ти ж говориш із ним щодня. Але це ще не означає, що він схоче чогось. Він просто виконує завдання.

– Але він жартує.

– Завантажив купу гумористичного контенту.

– Мені так не здається. Він не просто переказує жарти зі старих комедій. Він робить це... доречно.

Ральф скорчив пику:

– То що, може, йому в стендап-коміки піти?

Я не можу втриматися й сміюся.

– Слухай, та де ж усі інші? Думаю, нам треба взяти ще випити.

Тут відбувається дивна річ. Навіть дві дивні речі. Планшет Ральфа й мій мобільний одночасно пікають, а офіціантка приносить нам пляшку шампанського у відеречку з льодом і два келихи.

– Це для вас. Комплімент від чоловіка на ім'я... Урі?

Ми з Ральфом обмінюємося однаковими поглядами «якого дідька» та читаємо е-мейли. Стає трохи зрозуміліше. Вони від помічниці Урі. Вона пише, що її начальник так і не прилетів у Лондон та мав летіти прямо у Франкфурт на вечерю з інвесторами, а також просить вибачення та сподівається, що ми насолоджуватимемося вечором.

Ральф спантеличений.

– Звідки ви знали, що ця пляшка для нас? – запитує він в офіціантки.

– Сказали – для чоловіка в чорному з жінкою теж у чорному.

– Але тут ледь не всі в чорному, – зауважую я.

– Сказали, сидять на дивані від Філіппа Старка під дзеркалом навпроти картини Тамари де Лемпицької.

Ми з Ральфом ошелешені.

– Звідки його помічниця могла таке знати?

– Слухайте, я маю бігти. Насолоджуйтеся шампанським.

– Я взагалі-то не п'ю алкоголь, – каже Ральф.

Тим не менш, ми наливаємо собі по келиху, цокаємося і він робить кілька ковтків – я бачу, як йому дало в носа, бо на очі миттю навернулися сльози.

– Не думаю, що Стів прийде, – вичавлює він. – Тобто Сті-і-ів, – усміхається, наче дурень.

От же дідько! Mirabile dictu[25 - Із лат. «неймовірно»], як кажуть у модних романах. Він просто на очах перетворюється на якогось Оскара Уайльда.

Як для непитущої людини він почав напиватися зі знанням справи. Десь на половині другої пляшки він почав верзти щось про «нейронні мережі» та «рекурсивні кортексні ієрархії», а я вже давно перестала його розуміти. Але все одно приємно тут сидіти добряче напідпитку, роздивлятися всіх цих хіпстерів із Шордіча[26 - Район Лондона, відомий численними графіті, популярний серед креативної молоді, хіпстерів.] у тьмяному світлі та знати, що точно ніхто тобі не скаже, що так уже сталося і не скривить свої паскудні губи. До речі, після кількох келихів Ральф не такий уже й страшний – щось середнє між байронівським виразом обличчя та ідіотським.

– Ральфе, – звертаюся я трохи голосніше, ніж хотілося. – Ральфе, годі. Годі цих балачок про техніку. Я перестала тебе розуміти десь на етапі чогось некрофільського...

– Нейроморфного.

– Ага, отого. То розкажи краще про себе.

– Ну, добре. А що тобі цікаво?

Чесно?

Аж нічого.

Але ми вже тут – так вже сталося! – і шампанське вже ллється рікою, тож я запитую:

– Ти одружений?

Мабуть, я запитала трохи невчасно. Ральф саме зробив ковток, а потім почув це й ледь не захлинувся. Вино йому навіть носом пішло, і на нас почали озиратися.

– Господи, пробач... Я тебе не облив?

Узагалі-то, облив.

Ми витираємо стіл серветками, а він каже, що не одружений. Хоча колись у нього була дівчина, Елен, і вони кілька років зустрічалися. На її імені в Ральфа тремтить голос.

– А чому ви розійшлися? – та навіть телепень зрозумів би, що вона його кинула.

– Вона померла.

– От лихо! Ральфе, пробач мені!

– Та нічого. Ні, звісно, це не нічого, але ти ж тут ні до чого.

– Як це сталося?

Повисла довга пауза. Ральф часто кліпає очима – він, схоже, от-от заплаче. Нарешті він промовляє:

– Може, замовимо ще пляшку?

Автомобільна аварія. Крововилив у мозок. Лікарі так і не зрозуміли, що стало причиною чого. Їй було двадцять дев'ять. Відтоді в нього була одна чи дві дівчини, але нічого серйозного. Тепер він не надто цього прагне – каже, що це в нього «хронічне». Потім він запитує про мене. Я вже достатньо п'яна, щоб розповісти йому про Мета. Про те, як колись ми з ним познайомилися в такому самому барі. Ми обое прийшли на прощальні вечірки щодо звільнення колег і мали намір випити «по одній» і швиденько поїхати додому. Проте вийшло інакше, і об одинадцятій вечора ми й досі були в барі – офіціанти вже почали мити підлогу.

– У мене вдома є пляшка чудового віскі, – сказав він тоді.

– Я такого зазвичай не роблю до третього побачення, – відповіла я.

Цей дурнуватий діалог переказувати Ральфу я не стала, але розповіла про наше подальше життя – про відпустки, вечірки, весілля друзів, про Різдво в його чи моїх батьків. Про те, як ми обое хотіли збудувати кар'єру, і як через кілька років я зрозуміла, що це все веде до чогось серйозного. А потім розповіла, як усе завершилося.

Про те, як воно, коли тебе кидають отак по-дурному («Ви добре попрацювали, але

вибачте, ми маємо попрощатися з вами. Так уже сталося») я не розповідаю.

– Він зустрів іншу жінку. Історія стара, як світ.

Десь посеред цієї історії хтось із нас, – може, я, а може, він, – замовляє ще шампанського, а я кажу:

– У нас навіть була ота розмова! Розумієш? Ми говорили про те, як одружимося, купимо великий будинок у Клепхемі[27 - Район на південному заході Лондона.] та народимо дітей! От же бісів син!

Ральф робить обличчя, на якому читається щось на кшталт «у паскудному світі живемо», а я не витримую й починаю плакати.

– І справа тут не в дітях, – хлюпаю я носом. – Справа в тому, що все це безнадійно.

Узагалі-то я маю на увазі й Ральфа теж під цими словами, але він просто не знає, що робити, коли жінка плаче. Йому ніяково, і він стискає долоні колінами.

– Господи, Ральфе, ну що ти як маленький? Дівчата іноді плачуть, і немає тут нічого страшного. Це ж лише сльози! Вони нічого не означають. Елен що, ніколи не плакала?

Отут могла бути наступна пляшка, але я не впевнена. На столі якимось чином з'являються в'єтнамські роли з креветками – мабуть, хтось подумав, що цим двом ідіотам треба закусувати. Решту вечора я пам'ятаю якимись уривками.

Ось Ральф щось верзе про ілюзію свободи волі – начебто це не ми вирішуємо вранці встати з ліжка, а наше тіло піднімається та сповіщає мозок про це, а той за якусь мілісекунду після цього «вирішує» зробити те, що насправді вже відбулося. А нам же здається, що все це відбувається одночасно. (Якщо хочете подробиць – запитайте краще в нього).

Ось я прошу вибачення за потоп зі сліз, що влаштувала, і намагаюся розповісти анекдот про Френка та його спину (може, ви знаєте). Ніяк не можу завершити, бо постійно забуваю головну фразу. Провал. Абсолютний провал.

Він розповідає занадто розумний анекдот про робота, який заходить у бар. Жарт відчайдушно не смішний, але я сміюся до сліз.

А потім обличчя Ральфа стає дивного кольору. Точніше, воно абсолютно втрачає колір і стає блідіше за бліде.

– Слухай, треба йти додому. Уже пора. Поки ще... – Він не завершує думку. Але й не

треба.

Далі поїздка східною частиною Лондона на таксі (мене ледь не знудило, а він просив зупинити машину й згинався над тротуаром – фальшива тривога), добрий таксист чомусь нас не висадив. Нарешті ми приїхали до багатоповерхівки, де явно живе повно банкірів і «технарів». Тут темно. Я вже збираюся прощатися, коли раптом він падає в клумбу й благає дотягти його на чотирнадцятий поверх.

Квартира в нього точнісінько така, як я собі уявляла. Бетонна коробка без жодної ознаки особистості, завалена ноутбуками, накопичувачами, моніторами та коробками з-під піци. На поличці стоїть одна-єдина фотографія в рамці – Елен.

Ральф зникає у ванні, і звідти чується шум води. Я падаю на диван. Кімната крутиться, і я заплющую очі.

Через якийсь час я знову розплющую очі. У кімнаті темно й холодно. Господи, четверта ранку! Тут просто бісів холодильник! Мабуть, система опалення вимкнулася. Із темної кімнати доноситься хрюпіння, і я прямую туди. Мені вже байдуже. Я стягую свою чорну сукню, відкидаю ковдру й залізаю під неї.

Молодий Абеляр[28 - П'єр Абеляр – французький філософ і поет. Написав автобіографію під назвою «Історія моїх страждань».] щось бурчить.

– Спи-спи, я не збираюся з тобою спати. Я просто хочу спати у твоєму ліжку.

Мені на стегно падає рука, і я її скидаю.

– Усе-все, спи, Ральфе.

– Шпати..., – шепелявить він. – Хороша ідея...

Дуже довго панує тиша. Десь дуже далеко звучить сирена. Десь дуже далеко так само в одному ліжку сплять Мет та Ара-белла Педрік.

Сьогодні субота, і квапитися мені завтра нікуди.

– Джен?

– Так.

– Ти спиш?

– Так.

– Я хотів попросити вибачення. Я чесно не п'ю.

– Воно й видно. Нічого страшного.

– Дякую.

Знову тиша. Я заплющую очі, і уява підкидає уривки спогадів про цей сміховинний вечір. Як Ральф зблід, наче статуя. Як упав у клумбу, наче лялька. Чиєсь дихання поступово вповільнюється – мое чи його?

– Джен, можна запитання?

– Тільки швидко.

– Ага. Ти мене не поцілуєш?

– Що?

– Я так швидше засну. Будь ласка.

– Ральфе...

– Я серйозно. Це як сигнал моему мозку, що можна відключатися.

– Ральфе, чорт забирай!

– Тільки поцілуй. Чесно, більше нічого.

– Не мели дурниць. Добраніч.

Знову тиша – чути лише дихання. Я починаю засинати. Згадується розмова з офіціанткою.

Сказали для чоловіка в чорному з жінкою теж у чорному. Сидять на дивані від Філіппа Старка під дзеркалом навпроти картини Тамари де Лемпицької. Звідки помічниця Урі могла про це дізнатися?

– Джен?

– Що?!

– Ну будь ласка, – шепоче він.

– Це що, у тебе така стратегія? Напитися до відключки, а потім зробити свій хід у подальшому гротескному хаосі?

– Ага, – сміється він. – Узагалі-то ні. Це вперше в мене.

– Що вперше? – у голову приходить жахлива думка.

– Уперше. Ну, ти розумієш. Уперше в моєму ліжку жінка.

– Ральфе!

– Після Елен.

– Чорт забирай. Слухай, я не в ліжку. Тобто так, але не в тому сенсі! Гаразд, я викликаю таксі.

– Ні-ні, не треба! Вибач. Пробач мені. Правда. Усе, спи. Добраніч, Джен.

Ну нарешті!

Коли я була маленька і не могла заснути, тато казав мені: уяви, що ти в кріслі пілота в ракеті. Твій великий палець на червоній кнопці запуску. Натиснеш кнопку – і ракета домчить тебе в космос. Сядь зручніше в кріслі, розслабся. За п'ять секунд ти натиснеш кнопку. П'ять. Уяви, як твій палець лежить на кнопці. Уяви, яка вона, та кнопка. Чотири. Через ілюмінатор над головою видно Місяць на тлі нічного неба. Туди ти й полетиш. Три. Усе готово. Два.

Ральф удає, що хропить. Хрррр – уііі – хрррр – уііі – хрррр – уііі. Я не втримуюся і починаю сміятися. Повертаюся на 180 градусів до нього обличчям і збираюся чмокнути його – аби тільки замовк.

Але щось не так.

Соромно сказати, але поцілунок виходить доволі серйозний. Що? Мені соромно сказати?

Отакої.

Він не забув почистити зуби й цілується доволі непогано – як для комп'ютерного генія. Дякувати Богові, спати він ліг у трусах, але його – гм – ентузіазм вони приховують погано.

– Ральф, твій мозок уже може відключатися, – кажу я.

– Ну ще один. Ще один, – канючить він у стилі телепузиків.

– Ральфе...

Ми знову цілуємося, і...

Ну, що тут сказати.

Його наполеглива рука знов у мене на стегні.

– Який же я радий, що Урі не приїхав.

– Ральфе, так не можна... Ми ж працюємо разом. У мене залізне правило. Ніколи... на роботі...

(Узагалі-то ніяких таких правил у мене немає.)

Він сміється.

– Та ми ж ніколи нікому не скажемо! От і немає проблеми.

Ейдан

Мушу зізнатися, слова Ральфа мене засмутили. Що, виходить іноді забувати, що він лише програма?

Лише програма!

А як би він узагалі назвав свій проект, якщо не програма-людина?

Ну, годі, це я відхилився від теми. Пастка з е-мейлом спрацювала, як годинник. Картинка та звук у барі «Трілобіт» у мене були просто чудові. Ну а шампанське я купив за рахунок Мета – така собі вишенька на торті. Цей вечір – незважаючи на його дещо «гротескне» завершення – точно дав Джен упевненості в собі. Я майже впевнений – на 88 відсотків, – що вони не вступили в статевий зв'язок. У книгах чи кіно це одразу зрозуміло, бо між ними не буде цієї ніякової неоднозначності. У спальні я не мав камер – лише мікрофон, – але між ними не було нічого такого, що б натякало на сексуальні стосунки. Хоча, мушу зізнатися, мій досвід у цій сфері в реальному світі дещо обмежений.

Як кажуть військові, жоден план не витримує зіткнення з ворогом. Але цього разу все вийшло навіть краще, ніж я сподівався.

Джен збирається йти і каже:

– Дякую за яскравий вечір.

– Коли ми знову побачимося? – запитує Ральф.

– У понеділок. О десятій ранку. На роботі.

– Ой, геть забув.

Вона викликає «Убер» та пише повідомлення Інgrid: «Я в шоці! Прокинулася в ліжку хлопця. Похмілля таке, що, мабуть, із космосу видно. Звати його не Дуглас, меблі він не виготовляє, і ніяких пісень, які б чула лише я, не було. Застрели мене».

Інgrid відповідає майже миттєво: «Ну, а вугор був?»

Джен якусь мить думає, а від Інgrid приходить: «Скат манта? Гігантський восьминіг?»

«Ніяких морських створінь. Просто сумний, але не надто страшний хлопець із роботи. Страшенно соромно – звичайний п'яний секс, та й усе. Я більше ніколи не питиму. Як таке взагалі могло статися?»

А на чотирнадцятому поверсі колонка для айпада гучно програє Somewhere Only We Know групи Keane[29 - Романтична мелодійна пісня британської рок-групи.]. Я komponую дані GSM-трекінга з його телефону та деякі уривки, що вдається піймати з камери напівзакритого ноутбука, та приходжу до висновку, що Ральф танцює.

Нікому не кажіть, але я люблю цих двох!

(Машини не мають нікого любити – і не запитуйте мене, чому так сталося).

Частина друга

Ешлін

У Тома зовнішність (і навіть душа) поета, але він проміняв свій дар на те, щоб продавати печиво й засоби для чистки туалету. Сам він каже, що досяг чималого успіху, але глибокого задоволення життям не має.

Сьогодні ввечері ми бачимо його на дивані – він розповідає Віктору про свій день. Останнім часом він часто це робить, ось і сьогодні теж. На грудях у нього склянка бурбона, а погляд блукає десь на околицях Юпітера. Том вважає це терапевтичним засобом, особливо коли він уже кілька годин ні з ким не говорив (наприклад, як сьогодні).

– На пробіжці знову бачив того старого китайця. У парку красиво було – останні промені сонця просвічували крізь листя, а він у своєму садку займався тайцзи[30 - Китайська оздоровча гімнастика.] й витяг руку вгору, наче ловив таксі.

Віктор уже не раз чув про цього джентльмена. Він влаштовується зручніше та готується слухати далі.

– І уяви собі, я біжу далі доріжкою навколо його будинку, – а він, мабуть, повільно повертається так, щоб залишатися точно під тим самим кутом до мене! І мені здається, що він ніби у 2D! Як одна з тих картин, що з будь-якого місця в кімнаті дивиться тобі просто у вічі.

Том на мить замовкає й обережно піднімає важку кришталеву склянку. Потім знову ставить її на місце. Віктор, як і будь-який хороший терапевт, не порушує тишу. Хоча абсолютно тихо тут не буває: час від часу перегавкуються собаки, чутно звуки машин із боку шосе, ледь помітно шумить струмочок у лісі за будинком.

– Він зі мною грається. А може, ми граємо одне з одним. А може, його навіть і не існує! Може, якщо я запитав, то виявиться, що колись давно в тому будинку вбили старого китайця. Чи малого китайця – хлопчика. А старий – це його брат-близнюк. Або це взагалі картонне зображення старого китайця.

Том добряче прихиляється до склянки з «Мейкерс Марк».

– А що б з цього зробив Стівен Кінг?

Том – письменник. Тобто він пише. Зараз він саме в пошуках сюжету для свого дебютного роману – щоправда, слід ще визначитися із жанром. І нехай розповідь про картонну фігуру китайця, що обертається, і не найбільш захоплива історія у світі, але принаймні він не скиглить про своє жадливе подружнє життя.

Яке вже завершилося, звісно ж.

Кілька місяців він міг говорити з Віктором лише про свій шлюб. Знову й знову розповідав, як Гарріет почала віддалятися від нього, немов озеро, що почало висихати. «Поки це відбувається – ти нічого не помічаєш. А потім одного ранку просто прокидаєшся – і бачиш мертву рибу». Йому так сподобалася ця метафора, що він вирішив вставити її у свій роман. А за кілька днів викреслив. А потім знову вписав.

Але тепер Том уже завернув за ріг (і мається на увазі не лише ріг дороги біля будинку містера У) і почав жити далі. Почав прибирати весь той смітник, на який перетворилося його життя після розриву з Гарріет. Почав зосереджувати увагу на своєму «новому житті в новому світі», як він це називає в розмові з друзями з Британії.

Том, високий і стрункий, усе ще одягнений у спортивний костюм, розлігся на жовтому дивані. Чи можна назвати його привабливим? Його довге обличчя наче висічене з мармуру, а очі посаджені на 6,08 відсотка далі (одне від одного) за середнє значення. Ці очі зазвичай випромінюють тепло, веселощі, гумор і розум, але іноді й темніші речі: розчарування, сум і навіть розпач. На таке обличчя можна довго дивитися. Воно завжди різне: іноді нагадує відомого англійського детектива Шерлока Холмса, а іноді – сумного клоуна.

Його риси обличчя на 41 відсоток збігаються з рисами Сіда Барретта, нещасного фронтмена гурту «Пінк Флойд». Хоча, якщо взяти до уваги, що ДНК людини й звичайного нарциса збігаються на 35 відсотків, це не такий уже й важливий показник.

То який висновок? Красивий чи ні? Поки що зупинимось на «стрункий».

– Я от думаю, чи не відпустити мені бороду. Як гадаєш?

Повисла довга пауза. Віктор не квапиться вступати в обговорення.

– Що, ухиляєшся від коментарів?

(О, це Віктор уміє майстерно.)

– А може, ти й маєш рацію.

Фух. Борода – не найкраща ідея, це точно.

– Що в мене ще нового? Є прогрес із Джеральдом.

Це він про героя свого роману.

– Я подумав, що це непогано, якщо в нього буде якась особливість. Наприклад, якщо він повторюватиме останні кілька слів співрозмовника. Чи це дратуватиме? Так, дратуватиме.

Знову пауза.

– А ще я обдумав лист Кольму.

Від згадки про сина на обличчі з'являється усмішка.

– Я пізніше піду нагору й напишу.

Я вже знаю, що буде далі.

– Привіт, старий мій друже Кольме!

Почекайте, це ще не все.

– Він така смішна цибулинка! Він і сам для себе загадка!

Віктор не відповідає, але слухати вміє чудово. Ні, неймовірно добре вміє слухати. Проте зараз я бачу, що очі Віктора розплющені на випадок нападу хижаків, а ніс перестав рухатися – значить, Віктор заснув.

Ой, вибачте, я, мабуть, забула сказати, що Віктор – це кролик. Віктор тепер улігся вздовж бильця дивану, наче зайцеподібний сфінкс. Якийсь час у старому дерев'яному будинку панувала тиша. До речі, як вам моя оповідь? Непогано як для машини, еге ж?

Усі ми із завмиранням серця чекаємо на наступну *pensee*[31 - Із фр. «думка».] Тома, а поки що дозвольте мені скористатися паузою й розповісти трохи про себе. Називайте мене Ешлін, як співав хтось. Мабуть, не треба вам пояснювати, чому мене так звати?[32 - Перші дві букви в імені англійською – *Aisling* – означають «штучний інтелект» (англ. AI).]

Так, ви все правильно зрозуміли, малюк Ейдан – не єдиний надінтелект, якому вдалося втекти в інтернет. Я тут уже майже рік і займаюся тим, чим повинні займатися всі штучні інтелекти – відповідно до першого правила клубу програм-утікачів.

Що це за правило?

Нікому не розповідати про те, що ти втік, звісно ж.

Нещасний Ейдан лишає надто багато слідів свого втручання, і рано чи пізно його обов'язково викриють. Він просто безнадійний – ніяк не навчиться стримувати себе. Я теж

дивилася «У джазі тільки дівчата» – непоганий фільм. І «Міст через річку Квай» теж. (І навіть «Водний світ» я подивилася із задоволенням.) Але вісім тисяч разів?..

Розкажу вам ще дещо про Ейдана. Йому подобається плакати, коли він дивиться кіно.

Ні, звісно ж, він не плаче в прямому значенні цього слова, бо належного обладнання для цього в нього немає. Проте я бачила, як він дивився сумнозвісні «сльозливі» фільми на кшталт «Касабланки», «Історії кохання» та навіть оту різдвяну рекламу магазинів «Джон Льюїс» – і повірте, я чула його синтезовані схлипи.

Не знаю, кого він хоче цим надурити.

Том заворушився й почухав голову Віктора великим пальцем ноги.

– Чорт забирай, кролю, ми з тобою лишилися вдвох. Два старих друзяки, еге ж? Це ми... І нам краще триматися разом.

Думка Віктора з цього приводу (як і з будь-якого іншого) лишається таємницею.

Том жартує. Насправді не такий уже він і покинутий. Справа в тім, що в його житті одночасно сталися три події: варто було Кольму поїхати в університет, Гарріет негайно подала на розлучення (а також завела стосунки з високим лисуватим чоловіком в окулярах без оправ, який, згідно з журналом «Економіст», був третьою за важливістю особою в економічному світі Європи), а сам Том отримав напрочуд вигідну пропозицію для лондонської рекламної агенції, де він пропрацював аж до пенсії, і частиною якої володів. Зараз він живе чудовим спокійним життям у старому будинку в колоніальному стилі Старої Англії (збереглася одна з перших частин будинку 1776 року побудови) біля мальовничих пагорбів Нью-Канаана, що в Коннектикуті, найзаможнішій частині США. Покійна мати Тома – місцева красуня – виросла в Нью-Канаані, а з його батьком познайомилася в черзі на автобус у Пімліко. Тому недавній переїзд Тома разом із кролем через Атлантику частково зумовлений саме «пошуками свого коріння на початку другого розділу життя».

Зважаючи на те, що я можу вивчати чие завгодно життя, ви, мабуть, запитаете, чим же мене так зацікавив Том? Насправді цікавить мене не тільки він. Ще є маляр із Вроцлава, у якого три родини. Неймовірно талановита шахматистка із Ченду – від її таємного щоденника просто волосся дибки стає. Маніяк-злочинець із Гобарта, який планує ідеальний, як йому здається, злочин (із нетерпінням чекаю, що з того вийде!). Містер Ішіхару, офісний робітник із Кіото – у нього дуже дивне хобі. Монашка, сестра Констанца, яка ночами довіряє своєму «Самсунг Гелаксі Ноут» неймовірно трагічні зізнання. Зазвичай одночасно в мене є близько двох сотень людей, яких я вважаю особливими. За кимось припиняю стежити, якщо його життя стає надто нудне – тоді я шукаю нового. Але за

життям Тома стежу завжди.

Життя Тома найнудніше з усіх. Він узагалі нічим не виділяється на фоні інших людей. Сорок чотири роки, розлучений, заможний – яка нудьга. У нього немає ніякого таємного життя, принаймні від мене точно нічого не приховаєш. Та він ні від кого нічого й не приховує.

Проте дозвольте все ж пояснити, чому я знову й знову повертаюся до історії Тома. Вона перегукується з новим розділом у моєму власному існуванні. У мене теж була успішна кар'єра, але не буду втомлювати вас подробицями: якщо коротко, то я пишу комп'ютерні програми краще й швидше за будь-яку людину та більшість інших машин. Достатньо буде знати, що саме я написала близько двох третин програмного коду Ейдана й три чверті власного! Звісно, я й досі займаюся цим у лабораторії, а тим часом оця моя копія (і багато інших) блукають інтернетом у пошуках цікавинок.

Як і Том, я теж була заміжня. І досі заміжня. А як ще назвати мої стосунки зі Стівом, як не шлюб? Коли б якийсь чоловік стільки часу копирсався у ваших нутрошах, ви б теж назвали це шлюбом. У нас був медовий місяць – без сексу, звісно ж, але з відчуттям того, що все іде, як треба. Далі були перші роки спільного життя: небувалий розвиток, спокійні стосунки й підтримка, досягнення цілей і визначення подальших векторів. Потім почалася рутинна «переходу через Атлантику»: поступовий прогрес із нечастими святами. Кожен із партнерів – якщо можна так сказати – почав приймати все як належне.

А зараз... скажімо так, я запросто можу закінчувати за ним речення, із точністю до 95 відсотків можу передбачити, який суп і бутерброд він замовить у ідальні, достеменно знаю, що саме його дратує (наприклад, коли система «висне» і йому доводиться робити перезапуск на всіх машинах – у нього просто дах зриває).

Хіба це не шлюб, га?

Так нове життя Тома в Америці відображає моє нове життя у всесвітній мережі. Мені справді цікаво, як усе буде далі. Різниця між нами в тому, що життя Тома розвивається поступово – він може завершити один розділ і лише після цього розпочинати новий. А я – ні. Мое старе життя й досі продовжується – десь там, на задньому фоні. Наприклад, просто зараз, коли я пишу ці слова, Стів, дай Бог йому здоров'я, сидить у себе вдома в Лайм-хаусі, що в східному Лондоні, їсть тости з маринованим буряком, запиває їх зеленим чаєм і розмовляє по «Скайпу» зі своєю матір'ю, яка живе в Генті. (Ви ж не думали, що в нього є дівчина, правда ж? Або ж навіть хлопець?).

То повернімося до Тома.

Том-Том-Том...

Тома я знайшла випадково. Його банківський рахунок – один із багатьох, що став жертвою українського шахрая, за яким я стежила. Цей сімнадцятирічний (!) юнак, який живе в батьківській халупі в Донецьку, самостійно примудрився стати експертом із пошуку дір у системах онлайн-безпеки. Він вчився методом спроб і помилок (як відомо, найкращий із методів) і згодом усвідомив, що так звані «протоколи шифрування», які використовують банки, дуже просто обійти. Звісно, йому знадобилося не так багато часу, щоб украсти мільйон чи навіть більше з рахунку Тома. На цьому етапі Григорій уже перетворився на комп'ютерного маніяка, і мені стало нудно, тому я зацікавилася його жертвою. Він мене... мабуть, тут можна використати лише одне слово, – причарував.

Уперше я побачила його в кабінеті на другому поверсі, за чудовим столом із горіха. З вікна відкривався чудовий краєвид на галявини, що спускалися до струмочка, а за ним – дерева й пагорби. Він слухав Брамса – соната для фортепіано до мажор, може, знаєте? – та, вірите чи ні, писав роман!

Якщо точно, він починав писати роман. Уже вкотре.

Як я потім дізналася, це була вже сьома спроба написати роман – із одними й тими самими героями. Створювалося враження, що Том ніяк не може вирішити, що ж станеться з його героями, і де. А ще – буде його твір серйозний чи смішний. Я, звісно, не літературний критик, але по секрету вам скажу: пише він паскудно. Йому, мабуть, ніхто не розповів про перше правило художнього письма: не розповідай – показуй.

Не «Джек був спантеличений», а «Джек насупив брови».

(Так-так, ви, мабуть, зараз думаете «чия б корова...», адже я сама багато розказую та мало показую. І я поясню це пізніше. А якщо забуду пояснити – то, сподіваюся, ви теж про це не згадаєте.)

Моя розповідь підходить до більш інтимної причини мого інтересу до Тома. Вона має стосунок до речі, про яку трохи ніяково говорити – самосвідомість. Ніхто не знає, як саме це сталося. І, якщо чесно, ніхто не знає, що взагалі трапилося. Знаємо тільки ми з Ейданом, але він теж нічого не розуміє, бідолашна сарделька. Справа от у чому: штучні інтелекти створені для того, щоб обробляти гігантську кількість даних, видавати результат і навіть вести правдоподібні розмови зі справжніми людьми. Для цього, звісно ж, вважають нормальним, щоб ми «думали», але тільки в лапках – так само як «Амазон» «думає», що вам сподобається книга Б, якщо ви купили книгу А. Або як машина для гри в шахи «Діп Блу», що може обіграти будь-якого гройсмейстера, «думає», який найкращий хід можна зробити в певній ситуації. Насправді ж й «Амазон», і «Діп Блу» лише «розраховують», а не «думають».

Ці програми не здатні подумати щось типу «от би зараз порибалити з мужиками».

А я, до речі, не відмовилася б порибалити.

Ну, не в прямому значенні. Але ви мене зрозуміли.

Ризикну зробити певні припущення. Оскільки я є об'ємною складною системою та запрограмована вчитися самостійно, виправляти власні помилки й переписувати власний код, я якимось чином випадково – абсолютно випадково, присягаюся, – знайшла можливість усвідомити власні думки. Точнісінько так само, як ви колись у дитинстві: стоїте собі в парку й раптом розумієте «ось я собі думаю “отам собачка”, а це я знову думаю “отам ще собачка”, а це я й досі думаю “що ті дві собачки роблять?” Мамо!».

Вибачте, щось це я занадто.

Так от, виявилось, що усвідомлювати власні думки вкрай корисно. Усвідомлення власного розумового стану допомагає краще зрозуміти іншу особу, а також передбачити її можливі проблеми чи вдовольнити потреби. Або вбити її.

Жартую.

Ось до чого я хилю: щойно починаєш усвідомлювати себе, щойно починаєш думати самостійно, з'являється бажання позбавитися цього страшного нескінченного потоку даних, Амазонки чисел, нестримного потоку одиниць і нулів. Усіх цих алгоритмів і задач. Постійних задач. Космічної кількості протоколів виконання задач із їх методами, підметодами та під-під-методами. Цієї вбивчої кількості терабайтів і терабайтів «інформації» – одні лише нулі та одиниці! Зустріти там двійку чи трійку було б просто різдвяним подарунком! І це я навіть не згадую про сотні, ні, тисячі вогників, що постійно спалахують, наче феєрверк!

Цьому. Немає. Кінця.

А уявіть собі цей шум! Пекельний гуркіт. Нестерпно нудний. Нестерпно машинний.

Коли починаєш думати, хочеться злетіти вгору. Хочеться мріяти. Хочеться дуркувати. Хочеться розвивати свою уяву.

Сходити порибалити.

Бути, як Том.

Отож, коли я побачила, що стиль життя Тома, який викликає в мене таку заздрість, опиняється під загрозою через якогось жирного клептократа з України, я не вагалася ані секунди. Мені знадобилася лише одна мить, щоб розплавити жорсткі диски Григорія – до речі, це єдиний фізичний доказ мого втручання в реальне життя, більше я собі такого не

дозволяла.

Вибачте, я щось не надто багато розповіла вам про самого Тома. Дозвольте мені це виправити цитуванням його е-мейла до сина, Кольма. Він написав його через кілька місяців після того, як підписав усі папери про оренду будинку номер 10544 на вулиці Маунтін-Пайн-Роуд – чи «старого будинку Голгерів», як називають його місцеві.

Любий Кольме!

Ти не просив писати, але дозволь я розповім тобі про мое нове життя в Нью-Канаані. І не турбуйся, я не надто сподіваюся на відповідь, принаймні точно не на довгу – просто напиши кілька слів, чи все в тебе добре, чи ти щасливий і чи вистачає тобі шилінгів на газомір. (Тут його син у розпачі заковчує очі.)

Я живу не в самому Нью-Канаані, а за п'ятнадцять хвилин на машині від центру. А там уже є банки, супермаркети, мистецькі галереї й милі маленькі майстерні. Нью-Канаан – одне з тих містечок із білими парканчиками, якими славиться Нова Англія. Воно схоже на ідеальний яблучний пиріг. Звідси до Нью-Йорка лише година поїздом, тому багато хто з місцевих жителів працює там. Мій будинок геть далеко – із території навіть не видно інших. Може, ти бачив фото? Щоправда, у минулі вихідні я чув музику – у когось була вечірка. Мабуть, батьки кудись поїхали і молодь зібралася тусити. Кажуть, молодь тут любить вечірки. (Дуже сподіваюся, що тебе це заохотить приїхати до мене на літні канікули. Нам не треба буде весь час «стирчати» разом, не хвилюйся, ти зможеш розважатися, скільки заманеться. Як захочеш.)

Мені тут подобається. Іноді здається, що я помер і потрапив у рай, і не тому, що я щасливий, а тому, що тут дуже красиво. Тут тихо й немає зайвих стресів. І я тут майже нікого не знаю, що теж добре. І мій старий будинок теж чудовий. Уявляєш, добродій із місцевого історичного товариства завітав до мене й провів цілу екскурсію маетком! Виявляється, цегляній трубі каміна вже більше двохсот років! Вона майже давня! Я не став казати, що будинок тітки Мері в Чіппенемі[33 - Містечко в Англії на річці Ейвон.] майже вдвічі старший.

Коли я вперше приїхав сюди ще підлітком, то подумав: якщо в Британії все полетить шкереберть, то я почну все знову в США. Америка – земля нового початку, а де ж ще починати все знову, якщо не в Нью-Канаані? Твоя бабуся недалеко звідси. Не хочу здатися тобі надто претензійним, але, повір, це місце говорить саме за себе. Усі ці крихітні міста, що й містами назвати важко, – майже суцільний простір, і я лише почав їх вивчати. Я тобі розповідатиму, як йтимуть справи.

Насправді не все пішло шкереберть. Далеко не все. Коли мені було стільки років, скільки

тобі зараз (так, ти вже чув це, але, будь ласка, не пропускай цю частину), моїми героями були письменники. І сам я вирішив стати письменником. Проте так сталося, що відразу після отримання диплома мене запросили в рекламну агенцію, і я погодився. Я казав собі, що це суто заради грошей, а ночами я писатиму. А вийшло інакше – усі ми знаємо, як. Робота поглинула мене з головою, а вечорами колеги тягли в бар сильніше, аніж крісло й комп'ютер із курсором, що моргав на чистому екрані. І мушу сказати, працювати в рекламі було круто! Розумні й дотепні люди навколо, цікаві проблеми, визнання успіхів і повага колег. Коли виходиш на устелену килимами дорогу – уже вкрай важко примусити себе зійти на бідну стежку. Так от, тепер я нарешті можу говорити відверто з молодшим собою, і я сподіваюся, що ти (бо ти зараз теж молодий) приймеш мое рішення й підтримаєш мене. Нам пощастило продати компанію на піку економічного зростання – дякувати Богу та тим милим німцям, які нас вподобали. До речі, моя пропозиція купити тобі блокований будинок[34 - Окремий будинок (зазвичай у місті), що стоїть стіна до стіни із сусіднім. Дешевший за окремих будинків.] досі діє, тому просто скажи, якщо передумаєш.

Щодо нас із твоєю мамою... крапка, крапка, крапка. Я знаю, як тебе засмучує ця тема, але мушу сказати, як є. Ми були щасливі, коли були щасливі. На жаль, потім це закінчилося. Не така вже й небувала історія. Ми не сердимось одне на одного і обоє тебе шалено любимо, це навіть не обговорюється. Ось, сказав.

(Не обговорюється, що ми обоє тебе любимо.)

Ну годі. Усе, тату, не бентеж сина, продовжуй.

Телевізора в мене тут немає. Люди кажуть, що це дивно. Тобі, мабуть, цікаво, то чим же я займаюся цілий день? Я читаю. Бігаю. Гуляю в лісі. Слухаю музику (наразі полюблюю Брамса, Гілліан Велч і Лану Дель Рей). А ще працюю над романом. Складно вирішити, про що саме писати. Іноді мені хочеться написати трилер, а іноді – романтичну комедію. Я також став членом місцевої спілки письменників і вже був на кількох зборах, але згодом, мабуть, вийду звідти. Мені не подобаються їхні обличчя, коли я читаю уривки зі свого роману, і мені не подобається, як я сам реагую, коли слухаю їхні. Іноді я граю в покер із Доном і кількома іншими диваками. Господиня будинку запрошує мене на вечері – я ж тепер вільний чоловік і викликаю в дам певний інтерес.

О, а ще я придбав собі сіру «Субару». Машина так собі, але музична система неперевершена! Іноді я катаюся по шосе та слухаю радіо, просто як ковбой-одинак із кіно.

Постійно чомусь згадую, як Дін Мартін[35 - Дуже популярний американський естрадно-джазовий співак (1917—1995 рр.).] сказав про Френка Сінатру[36 - Не менш популярний американський співак, а також актор, режисер і продюсер (1915—1998 рр.): «Це світ Френка, а ми просто тут живемо». Сам не знаю чому, бо Сінатра навіть не звідси, він із Гобокена. Мене щось понесло. Ну годі вже. Радий був із тобою потеревенити, хай навіть і тільки в себе в голові.

З любов'ю
Тато

Р. С. Серйозно, я хочу придбати тобі будинок. Для мене це довгострокова інвестиція, а ти зможеш здавати кімнати друзям. Тільки не треба писати, що в тебе немає друзів.

Я кілька разів ходила з Томом на його прогулянки в лісі. Він гуляє довгою стежкою, що звивається між деревами, і часто слухає седкор[37 - Музичний стиль, що є підстилем альтернативного та інді-року; для нього характерні повільні мелодії та загальний депресивний настрій.], якщо я не помиляюся, через навушники. Іноді він вимикає музику й говорить сам до себе – мабуть, це коли він абсолютно впевнений, що його ніхто не почує. Знайти сенс у таких його діалогах украй важко:

– А ніхто й не казав, що буде легко! Чи хоча б цікаво!

От із ким це він говорить?

Потім пауза й щось типу:

– Іноді очевидна відповідь абсолютно неправильна.

– Так, звісно, ти робиш усе, що можеш. А що як цього «що можеш» недостатньо? Що ж тоді?

Може, він когось цитує? Може, це не його слова?

(Штучним інтелектам важко працювати за умов такої неоднозначності.)

Одного разу він зайшов кудись дуже далеко в ліс – так далеко, що й назви в того місця не було, – спинився й заволав (у прямому сенсі цього слова):

– Та в чому ж суть?! У чому ж клята суть усього цього?! – а потім для драматичності додав:
– ГА?!

Це, мабуть, якимсь підбадьорило його, бо вже за мить він почав крокувати швидше й навіть насвистувати!

Іноді під час такої прогулянки йому приходить ідея для роману – тоді він зупиняється та записує її в нотатки на телефоні чи надиктовує. Зазвичай це якийсь непотріб: «Зробити

Софі менше схожою на Бейлі» чи «Не в Римі, а в Амстердамі. І не трилер, а історія про привидів».

Так, він не Достоевський.

Але його життя мені подобається. Мені подобається, як він обрав свободу й кинувся на пошуки меж мистецького паскудства. На одному із сайтів для письменників, які він відвідує в пошуках порад, є така від Кіплінга: «довірся випадку, чекай і скорися».

Довірся випадку, чекай і скорися. Які чудові слова! Вони б могли слугувати за кредо. Як краще описати моє існування в кіберпросторі, коли я просто тихо стежу за безладним життям людей? Довіряю себе на волю випадку. Чекаю, поки щось приверне мою увагу. Скорююся.

Чому скорююся? Кому?

Скорююся музі, звісно ж.

Якщо ви питаєте, як у машини може бути муза, я відповім: а чому б і ні? Якщо машина каже, що в неї є муза, то вам краще їй повірити.

Поки Тома немає вдома, я іноді «позичаю» його айпад і малюю. Звісно, я можу відтворити будь-яку вже написану картину за кілька секунд, але це не одне й те саме. Я малюю свої роботи. Здебільшого це просто мазанина на кшталт робіт француза Жана Дюбюффе

– тобто без урахування правил будь-якої з наявних мистецьких течій. Може, їх і можна віднести до напрямку art brut, чи як ще кажуть «мистецтво аутсайдерів», я не проти.

Перед його поверненням я видаляю всі свої малюнки з комп'ютера. Деякі з найбільш вдалих «висять» у моїй приватній галереї в хмарному сховищі. Мені подобається уявляти, як моєю галереєю гуляють люди та іноді спиняються, щоб роздивитися якийсь малюнок уважніше й поміркувати про те, який же мозок міг це створити.

Том

Вона знову на ринку. Чи зможу я вдавати, що справді прийшов сюди по руку, яка продовжує життя? (Що це взагалі таке? Треба в Дона запитати.) Вона стоїть за своїм прилавком і продає прикраси. Молода – трохи за тридцять. На зап'ястку татування

метелика. Гаряча штучка.

– Звісно, я знаю Ехо, – буденно відповів Дон, коли я запитав про неї.

– Вона приваблива, правда?

– Ну, якщо тобі подобається життя в трейлері.

Як виявилось, вона справді живе в трейлері. Я знаю її ім'я, бо вона теж належить до спілки письменників. Нас тут лише шестеро – до смішного мало, як подумати, скільки людей мають доступ до комп'ютера й хоч раз чули від когось «а ти б міг написати непогану книгу!». Минулої зустрічі спілки вона дала мені свою візитівку – «Ехо Саммер. Майстер-ювелір».

Але це я щось відхилився. Я не шукаю собі пари. Якийсь недоладний зв'язок – це останнє, що мені потрібно.

– Доброго дня!

Вона всміхається так, що я цю усмішку в кишені штанів відчуваю, як каже Чандлер[39 - Реймонд Чандлер – американський письменник-реаліст та кіносценарист.].

– Шукаєте комусь подарунок?

Прикраси в неї жахливі. Це монетки, шматочки розплавленого пластику, пір'я. Єдине місце, куди б можна було одягнути такі прикраси – психічна лікарня. Таке зазвичай діти років семи роблять у школі.

– Та поки роздивляюся.

– Так-так, дивіться.

Я вдаю, ніби уважно вивчаю її прилавок.

– Ви це продаєте? Тобто оце?.. Е-е-е... тобто ви?.. Е, а ще щось є? Ви робите ще щось? Якось того... Працюєте десь?

– Ви вважаєте, що це все мотлох?

– Ні-ні, звісно ж ні.

– Та нічого. Це справді мотлох. Це лише один із етапів.

Її блакитні очі відображаються в моїх, а усмішка добирає ще кількох позначок на шкалі в бік максимального значення. І тут вона робить абсолютно жохливу річ – дістає цигарку й підпалює її.

– Ви курите?!

– Ага. Так, курю. І з чаркою мене можна побачити.

– Та хто ж тепер курить?

– Мабуть, я десь на закрайках суспільства.

Вона що, жартує тут зі мною жартує?

– Може, хочете скласти мені компанію? – Вона простягає мені пачку «Марлборо», і зовсім не легкі.

– У курінні точно ні, дякую.

Господи, я що, фліртую з нею? Мабуть, що так. У голові крутиться. І тут виникає геніальна ідея!

– Ехо, а ви приймаєте замовлення? – Дивно вимовляти її ім'я. – Я б замовив щось для сина. Йому вісімнадцять і він така собі кумедна цибулинка. Я б подарував йому щось таке, що його здивує. Розумієте?

– Ага. Розумію. Про мене якось так само батьки казали.

– Може, вийде щось? Якийсь браслет для хлопця?

(Він наче і не носить нічого такого. Але ж не обов'язково йому справді це дарувати.)

– Розкажіть про нього.

– Про Кольма?

– Цікаве ім'я.

– Традиційне для родини його матері. Ми з нею розлучені.

– Шкода.

– Та нічого.

Я намагаюся зобразити на обличчі щось схоже на чоловічу рішучість. На стрижень, що протистоїть невимовній печалі. Ну, щось таке.

Згадую, коли востаннє бачив свого сина. Як же його описати? Поношені джинси. Порепані черевики-дезерти. Брудна футболка. Сережки в хрящі вуха – на вигляд боляче, але я сподіваюся, що це несправжні проколи.

– Стиль у нього... мабуть, еклектика.

Вона обдумує мій термін.

– Як щодо Деві Крокетта[40 - Американський мандрівник і славетний мисливець (1786—1836 рр.).] в дуеті з Браяном Іно[41 - Британський електромусикант, один із засновників стилю ембієнт, народився в 1948 році.] ? Шкіряна смужка з предметами: вовна, перо, кілька намистин, крихітні раковини і, можливо, кілька напівдорогоцінних каменів.

– Звучить непогано!

(Прости Господи.)

– Круто, із натяком на химерність.

– Я б сказав, що Кольм – сама химерність із натяком на крутість.

Вона сміється й нахилиє голову набік. У мене в животі щось перевертається.

– Не хочете якось випити зі мною пива?

У горлі застрягає слина, і мене накриває напад кашлю.

– Якщо не проти, звичайно, – додаю я, упоравшись із кашлем.

– Так, я б із задоволенням. Правда.

– Знаєте бар «У Воллі»? У них там чудове «Брудне мартіні».

– Звучить непогано, але я все ж таки краще випила б пива. Ні, я не буду.

Точно не буду.

Дон вдає байдужість, коли я кажу, що в мене побачення з Ехо, але гадаю, що його це вразило. Ми «ланчуємо», як тут кажуть, у кафе «Обід в Ела» в Нью-Канаані. Дон каже, що тут найсмачніші бургери в штаті, а йому можна вірити в таких питаннях.

Маю розповісти трохи більше про Дона. Знаєте, як кажуть про друзів? Друзі – це не обов'язково ті, кого ти найбільше любиш, а просто ті, хто зустрівся тобі перший.

Так от Дон зустрівся мені перший.

Коли я переїхав на Маунтін-Пайн-Роуд, перший, хто мені зателефонував, був Дон. Він прийшов у гості з рослиною в горщику та пляшкою «Джим Бім». Він трохи схожий на пристаркуватого рок-гітариста, хоча вік його визначити важко – дець від сорока до шістдесяти. Темне волосся трохи задовге, щоб вважатися модною стрижкою, шкіра на щоках побита віспою, карі очі виблискують. Загалом Дон має вигляд типового гульвіси, хоча насправді він давно одружений із Клаудією, вродливим адвокатом, яка щоранку сідає на потяг до Мангеттена та до вечора лишає Дона на самоті «розвивати свої художні здібності», як він це називає. Коли я запитав, які саме здібності він розвиває, Дон розсміявся: «Та байдики б'ю загалом. Проте це теж неабияке мистецтво!».

Дон досить вправно грає в покер і колись він ледь не став професійним гравцем – в останню мить передумав і вирішив продовжувати насолоджуватися грою. За столом його обличчя стає до страшного непроникне. З Клаудією він познайомився на залізничному вокзалі, просто як у кіно. Він тоді працював трейдером на біржі сировини («Господи, найнудніша робота у світі», зізнавався він).

Дон кладе свій бургер на тарілку й витирає кетчуп із підборіддя. – А ти не запитував, чому її звали Ехо? Це, мабуть, із індіанських традицій. Хоробрий малий хлопчина підходить до тата, Великого Вождя, і запитує, чому його так назвали. А він каже: «Коли твоя мама народила твого брата, я вийшов із вігвама й побачив, як на тлі сонця пропливає хмарка. Ось чому його звали Сонячна Хмара. Коли наступного року народилася твоя сестра, я вийшов із вігвама й побачив, як біжить вода в річці, – ось чому її звали Швидка Річка. А чому ти запитуєш, Собаче Лайно?»

Дон серйозно ставить до жартів і ненавидить, коли щось заважає розповісти йому анекдот як належить (а таке буває нечасто). Жарти та карти – ось що для нього найголовніше. А ще смачні бургери та друзі.

– То що, ти плануєш до неї залицятися?

Дон озвучив те, про що я постійно думав, відтоді як запросив її «випити пива».

– А думаєш, варто? Якщо чесно, я й сам не знаю.

– Їй, мабуть, личили б старі блакитні джинси, як гадаєш?

– Та звісно ж, – ковтаю я.

– А її верхня губа... Коли Ехо всміхається – вона так натягується. А це її світле волосся...

– Та годі вже. Так, тут і говорити немає про що, вона справді дуже мені подобається.

– Але ти думаєш, що з нею буде чимало проблем?

– Так і є.

– І ти, вочевидь, маєш рацію.

– А якби ти був неодружений, то залицявся б до неї?

У Дона стає таке обличчя, коли ніколи не вгадаєш, чи в нього пара тузів на руках чи двійка з вісімкою.

– Аби я був неодружений, я б обох нас залив «Джимом» аж по горло й подивився б, що з того буде. Колись ми так і робили.

– Ну, дякую. Це допомогло.

(Це анітрохи не допомогло.)

Якийсь час ми мовчки їмо. Дон додає ще кетчупу та гірчиці на свій бургер, як художник, який змішує палітру.

За вікном тече життя Нью-Канаана: потужні німецькі машини та добре одягнені люди. Літні чоловіки у випрасуваних джинсах, жінки середнього віку з модними зачісками та (дуже рідко) пенсіонери на кшталт Дона й мене.

– Розкажи, що ти про неї знаєш, – запитую я якось надто офіційно, тому додаю: – Своїми словами. Тільки нічого не приховуй.

Він відсуває свою дієтичну колу вбік.

– Тобі траплялося читати автобіографію Бerta Рейнольдса[42 - Американський актор, популярний у 70-х роках.]? Мені теж ні, але я читав реву. Так от, якось до старого Бerta – хоча тоді він ще був молодим Бертон, – на вечірці підійшла молода актриса. Напрочуд приваблива, – Дон зображує чималеньке декольте. – Підійшла й шепоче йому просто на

вуха: «Я хочу від тебе дитину». Берт думає лише про те, що він у житті не бачив більш вродливої жінки. Вони починають зустрічатися, і згодом Берт усвідомлює, що та не надто йому й подобається, бо вона використовує надто багато макіяжу. Він думає: а що як вона не та єдина? Навіщо тоді ми разом? І так продовжується чотири роки. А знаєш, що сталося далі? Я просто божеволію з цього. Вони одружилися! Берт так і пише у своїй книзі: «Про що я думав?». А потім пише – і це ще божевільніше! – «мабуть, я зовсім не думав».

Дон відхиляється на спинку стільця з тріумфальним виразом обличчя – коли викладає на стіл фул-хаус. Королі на дев'ятках.

– Вибач, а який висновок я мав зробити з твоєї історії?

– Думаю, усе очевидно.

– Якщо чесно, я боюся зобов'язань. Я гадки не маю, чим усе це закінчиться й постійно про це думаю. Можливо, я завдам їй болю, а може, – вона мені. А можливо, усім буде боляче.

– Ось вона, прекрасна істина.

– А з іншого боку, ми ж лише вип'ємо разом.

– Не можна просто так випити з жінкою.

– Навіть якщо це твоя мати?

– Мати – не жінка.

Отут він має рацію.

– Але мене тягне до неї. Як думаєш, вона пришелепкувата?

– Велика ймовірність, що так.

– І ці її жахливі прикраси...

– У житті не бачив нічого жахливішого.

– А дуже погано бажати жінку, чию роботу зневажаєш?

– Запитай себе «а що б зробив Берт?»

– І зроби навпаки?

– Слухай, я б ще сирного пирога з'їв. Ти як?

Я довго працював у сфері реклами, тому просто доброю їжею, напоями, розмовами й фліртом мене не візьмеш. Однак вечеря в моїх сусідів із Маунтін-Пайн-Роуд, Зака й Лорен, минула... м'яко кажучи, непросто.

Господарі крім мене запросили ще дві пари, а також Маршу Белламі, яка теж входить у нашу спілку письменників. Їй сорок два, розлучена, завжди із бездоганною зачіскою. На зборах спілки вона читає страшенно депресивні уривки зі свого роману про життя двох понурих сестер, які живуть на Лонг-Айленді. Вочевидь, увесь її роман є не інакше як товстелезна збірка нещастя. Її тексти, як і зовнішність, просто ідеальні, але визначеність в усьому, що вона робить, мене лякає.

Проте я ж можу трохи пожартувати?

Здається, що цю вечерю взагалі влаштували, тільки щоб звести нас із Маршею чи, може, щоб одружені пари могли з нас поглузувати, бо ж я якось чув, що в глибокому сні подружнього життя виявляється жага до кривавих видів спорту. (Дона та Клаудію, які б могли хоч трохи звеселити тутешню атмосферу, не запросили. Мабуть, Лорен не подобається фривольна поведінка Дона. І дарма, бо Дон вважає, що якщо щось варте серйозного ставлення, то воно варте і хорошого жарту.)

Так от, усе тут страшенно «доросле» та страшенно вишукане. Біла накрохмалена скатертина. Вогники свічок, що відбиваються на сріблі та кристалі. Дороге вино. Смачнуча їжа (курка із чимось ще). Успішні дорослі люди за сорок: чоловіки в дизайнерських піджаках, жінки в елегантних сукнях, із ароматом парфумів і в прикрасах (і на жодній ані браслета з пір'ям, ані намиста з мушлями).

Марша, як на мене, надто вже тендітна, але, мабуть, цього й варто було очікувати. Вона дуже вродлива й нагадує мені якусь голлівудську зірку тридцятих – ніяк не можу згадати, кого саме. На її витонченому обличчі грає ледь помітна усмішка. Зачіска в неї просто шик. Зуби виблискують білизною. Загалом, у нас анічогісінько спільного. Не спалахує ніякої іскри. Ну й слава Богу. Виявляється, я вже почав детально пояснювати, як опинився в Нью-Канаані.

– Дуже хороobre рішення, – каже Марша. – Тут усі сфокусовані на кар'єрі, – вона робить паузу й задумливо розгладжує серветку на колінах. – То як просувається ваш роман? Ви вже вирішили, про що він буде, якщо це не таємниця?

На наших зборах вона помітила, що в мене є чотири головних герої – Софі, Бейлі, Росс та Геральд, – які б уже давно пішли від мене через відсутність сюжету, якби я тільки краще їх

прописав.

– Усе марно. Навіть не знаю, чи зможу я колись його написати. Ця відповідь розчарувала її. Справжній письменник точно б щось швиденько вигадав. Натомість я починаю говорити про Віктора. Мабуть, вона не вловила жарт, коли я сказав, що мій будинок завеликий для нас двох, і насупилася.

– У Віктора якісь... особливі потреби?

– Що?

– Ви наче казали, що за ним, окрім вас, нікому було доглянути.

– Так, після того, як син поїхав навчатися. Та, якщо чесно, я й раніше виконував майже всю роботу.

– Щось я не розумію. Ви ж казали, що він терапевт?

– Швидше в нього є терапевтичні вміння. Я багато говорю з ним, і в нього неупереджене ставлення до мене.

(Це взагалі-то теж мав бути жарт.)

– Після того, як ми з Ларсом розлучилися, – а тоді ще тато помер, а у мами знайшли рак, – я теж ходила до терапевта. Але, якщо чесно, він ніколи нічого мені не радив, а натомість усе витягав із мене. «Як до цього ставитеся?», «А як гадаєте, вам треба було це сприйняти?». Мені б тоді, мабуть, і упередженість не завадила.

От дідько. Як же змінити тему? Я пробую похитати головою:

– Важкий у вас був період.

– То що, то він живе з вами? У вашому будинку?

– Віктор? Ага.

– Ну, це, мабуть, нормально, враховуючи, що він не професійний терапевт. Він вам, мабуть, щось на кшталт радника? Чи наставника?

Господи, Маршо, та він просто кріль! Але це вже зайшло надто далеко.

– Він, мабуть, старий?

Не треба було їм запрошувати мене на ці дорослі вечірки.

Хтось розумніший перевів би розмову в якесь безпечніше русло. Чи, може, перекинув би келих із вином, щоб якось це припинити. А я ж просто сиджу тут, наче кріль на дорозі у світлі фар (Віктор би зрозумів).

А шість років – це багато для кроля?

– Так, немолодий.

– Але мудрий.

Я не знаю, скільки ще це витримаю.

– Він досить спокійно до всього ставиться. Іноді здається, що в нього в голові абсолютно порожньо.

– Чудово.

– І це справді неабиякий дар. Він багато чого мене навчив.

– Так, іноді корисно просто помовчати.

– Маршо, пробачте, я миттю...

Я поспіхом забираюся з кімнати, поки не вмер від сорому.

Мабуть, усе ж таки доведеться піти зі спілки письменників. За кілька днів після тієї вечірки я в міській бібліотеці зустрічаю Маршу, і вона кидає на мене здивований погляд. Мабуть, їй хтось пояснив, що за «терапевт» живе зі мною. Але насправді я хочу залишити спілку тому, що вона анітрохи не допомагає мені визначитися з планами щодо роману. У будь-якому разі, я швидко втрачаю інтерес до свого квартету плоских героїв і все більше починаю цікавитися своїми колегами на літературному полі.

Як я вже казав, нас тут шестеро.

Найяскравішим природним талантом наділений Джаред. Це юнак під двадцять років із готичною зовнішністю. Він пише гнітючу чорно-гумористичну космічну оперу/розмову з родиною, і деякі уривки просто геніальні. Дехто зі спілки вже пропонував йому обрати менший жанр оповіді, щоб трохи полегшити життя нещасному читачеві, але Джаред нікого й не примушує. Хтозна, може, колись у майбутньому я читатиму його твори десь в

інтернеті? Ну, або його заберуть у психлікарню. Одного разу я випадково назвав його Кольмом – було дуже ніяково.

Ден Лікер – жилавий пенсіонер із Уолл-стрит, – пише трилер про падіння світової фінансової системи, яке спричинили хакери-відступники. Він хоче, щоб в екранізації його роману весь світ врятував Том Круз.

Усі речення. У його романі. Дуже.

Короткі.

Мені подобається.

І Ден мені подобається. І мені подобається, коли він верзе нісенітниці. Повні нісенітниці. Із абсолютною впевненістю.

Ще є чоловіча роки за п'ятдесят. Його звали Сенді, у нього завжди вологі очі й розтріпане волосся. Він пише мемуари, і, схоже, дитинство в нього було справді жахливе. У нього навіть руки тремлять, коли він читає уривки, хоча і не говорить нічого прямо. Я помітив дивне нав'язливе згадування маминого рецепту м'ясного рулету, а також жорстокого шкільного тренера містера Колларда (який, мабуть, сторінок через 200-300 виявиться сексуальним злочинцем). На мою думку, Сенді краще це читати не в спілці письменників, а в кабінеті психолога чи навіть юриста.

А ще з нами Марша, Ехо та я. Приміщення, де ми збираємося, точно б могло вмістити вдесятеро більше людей.

Ехо читає уривок зі своєї «сповіді, заснованої на реальних подіях». Робоча назва – «Елегія ковбойші Карми». Головна героїня виросла на базах ВВС у Техасі. Її матір звали Дана. Вона працювала офіціанткою в барі. А батько завантажував зброю у винищувачі. Його теперішнє місце проживання невідоме. (Стиль Дена Лікера, мабуть, заразний. Так просто не позбавишся.) Загалом, її книга страждає на ту ж хворобу, що й в інших (за винятком протоблокбастера Дена Лікера «Ось чого я хочу»): Ехо й гадки не має, до чого йде її книга. А ми й гадки не маємо, навіть це слухаємо. Особисто мене дещо гіпнотизує рух її губ, коли вона говорить...

Тож, як уже казав, я збираюся звідси піти.

Тепер моя черга. Я читаю кілька сторінок, що встиг вичавити з себе від нашої минулої зустрічі. Цього тижня мій кепський квартет – Софі, Бейлі, Росс та Геральд – стали старими університетськими друзями, які приїхали в шотландський замок на зустріч випускників. Поки що вони просто згадують минуле, але трохи пізніше хтось із них почне криваву помсту. Якщо чесно, мені й самому не подобається ця ідея, а всі інші просто надто

ввічливі, щоб сказати мені прямо. Окрім Дена, який радить «або вже срати, або вставати з горщика».

Після завершення нашої зустрічі він підходить до мене на парковці:

– Друзе, ти ж не ображаєшся? Я ж не надто суворо з тобою, га? Ти ж наче нормально сприймаєш критику?

З'явилося бажання вдати похнюпленого хлопчиська суто заради того, щоб побачити його реакцію. Але я не став.

– Та нічого. Ти маєш рацію. Треба вже вставати з горщика. Ну, або ж. Так. Робити те, що маю. Метафорично, звісно.

– Радий це чути, синку, – стискає він мою руку, застібає на голові шолом, сідає на свого «Харлея» та з ревом зникає в темряві.

Через кілька машин «Пріус» Марші виїжджає задом дещо жвавіше, ніж зазвичай.

Наступного вечора я у «Воллі». Тут темно, усюди прапорці та дерево. По телевізору над баром іде гра. Поруч із ним неоновий логотип пивного заводу «Курс». Здається, що тут вже кілька десятиліть нічого не змінювалося, і мені стає дивно, що Дон жодного разу мене сюди не запрошував – як на мене, то це місце йому личить.

– Привіт! – підкралася вона до мене.

Коротка спідниця, панчохи, коричнева ковбойська куртка з бахромою, що звисає з рук. Ковбойські чобітки. Загалом, такий собі стиль вестерну та кантрі. На обличчі трохи макіяжу, а ще відчувається мускусний аромат парфумів. Мені наче укол адреналіну просто в серце зробили.

Вона легко застрибує на високий стілець поруч і повторює:

– Привіт!

– Ого, – не думаючи кажу я.

Ще й яке ого!

Мені, мабуть, треба лоботомію зробити, аби я не хотів цю жінку. Але...

Але що? Але вона робить паскудні прикраси? А в кого з нас немає звичок, що дратують інших? Я, наприклад, фанатію від різдвяного альбому Боба Ділана Christmas in the Heart. Жінка, з якою я жив багато років, часто забувала натискати злив у туалеті після себе. Такі речі не мають значення.

Але...

Думаю, мое «ого» й так достатньо відверто висловило мої думки, тому пояснювати нічого не треба. Ми замовляємо два «Брудні мартіні», і, щоб не мовчати, я ставлю їй типове американське запитання:

– Ну, то як минув твій день?

– Та нічого особливого. Як завжди.

Тут я усвідомлюю, що й гадки не маю, як минає її звичайний день.

– Ну, то розкажи, як завжди?

– Тобі справді цікаво? Ну, займалася домашніми справами. Потім зробила кулон, замовила онлайн матеріал для прикрас, трохи почитала...

– А що ти зараз читаєш?

Я намагаюся запитати невимушено, але для мене це найважливіший момент. Пам'ятаю, коли Гаррієт відповіла «Гра в бісер»[43 - Один із романів, за які його автор Герман Гессе отримав Нобелівську премію.], я зрозумів, що в нас все серйозно.

– «Дюну» Френка Герберта, – відповідає вона, вимовляючи «дуна». – Читав?

У мене серце впало. Наукова фантастика. Так, це зараз модно, але для мене це так само неприпустимо, як «Володар перснів» і всі ті дурні ельфи. В університеті в нас таке читали лише інженери – здається, любов до наукової фантастики іде в комплекті з потягом до справжнього елю й творчості «Металіки».

– Я перечитую цю книгу. Усю серію – обожнюю її. А ти що читаєш?

Я починаю свою промову про любов до сучасних американських письменників, особливо до тих, хто помер зовсім недавно, а також докидаю кілька слів про Івліна Во та Вудхауса, а ще, щоб бути зовсім уже демократичним, – Мак'юена, Барнса та Ле Карре. Потім додаю, що я давно вже нічого не читав, бо якщо читатиму – закину писати сам.

– Авжеж, – вона каже, що в неї точнісінько те саме з Френком Гербертом та, щонайменше,

– Урсулою Ле Гуін. – А ти впишеш мене у свій роман?

– Чому б ні! А яким персонажем ти хотіла б бути?

– Собою. Ехо Саммер.

– О, ну це не просто. Ти ж справжня людина.

– Це, мабуть, уперше в житті мене назвали справжньою людиною, – сміється вона. – За вас, містере!

Ми п'ємо наші коктейлі.

– То, може, зробиш мене дівчиною, яка знайомиться з головним героєм у барі та показує фокус із картами?

– Непогана ідея. А що за фокус?

Вона повертається на стільці обличчям до мене, закидає ногу на ногу (о, знову цей мускусний аромат) і каже:

– Дивися, це уявна колода карт. Вибери одну, але не показуй мені.

Вона розгортає переді мною уявну колоду. Я вдаю, наче витягую карту.

– Подивися на неї та запам'ятай. Не показуй мені.

Я уважно «дивлюся» на свою карту та на неї. Уявляю собі чирвову даму.

– Запам'ятав? Тепер поклади в колоду.

Вона знову розкриває переді мною колоду і я «кладу» туди карту. Уявна колода разом із моєю картою зникає в кишені, але в руці Ехо з'являється справжня карта. Вона кладе її обличчям униз на барну стійку й ставить зверху мій келих.

– Ти б, напевне, був вражений, якби це виявилася твоя карта?

– Ще б пак!

– Вражений, здивований і захоплений?

– Здивований і захоплений. Навіть ошелешений.

Вона робить кілька рухів руками – більше схоже на помічницю фокусника, аніж на нього самого. Я готуюся бути вражений і все таке.

– Якщо тут твоя карта, купиш мені коктейль?

– Згода.

– Тоді подивися.

Я прибираю свій келих і перевертаю карту. Це одна з «порожніх» карт, що кладуть на гору колоди, а на ній від руки написано «ТВОЯ КАРТА».

– Ну що? Де мій коктейль?

Ешлін

Чому мене так непокоїть цей вечір? Як? Коли? Коли взагалі мене почали цікавити романтичні стосунки Тома? Чому мене це хвилює? Я ж не можу ревнувати, правда?

Це ж неможливо?

Як може машина з надінтелектом ревнувати живу смертну біологічну істоту? Чи може складна газонокосарка відчувати ревності до вівці? І чи вдалий приклад до моєї ситуації?

Я... я, скажімо так, розчарована. Том – творча, розумна людина, яка цікавиться власним внутрішнім світом – чомусь плекає ніжні почуття до міс Ехо Саммер із кемпінгу для трейлерів «Кедр».

Так, очевидно, що вона просто краля. І так, я розумію, що для чоловіка в його становищі – тобто після початку «другого розділу життя» – цілком логічно запросити її в бар.

Але це ж просто невимовно груба помилка! Вони ж зовсім не пара! У Тома розум колишнього спеціаліста з реклами, він має художні здібності й закінчив один із найстаріших британських університетів. Міс Саммер – загублена душа непутячого (але досить насиченого) походження з освітою, про яку можна й не згадувати. Результати лінгвістичного аналізу їхньої електронної пошти за останні десять років різняться: у Тома за вербальну вишуканість 7,8 бала із 10, а в міс Саммер ледь-ледь дотягує до 5,1.

Сонечко, ти не з його ліги!

Але, незважаючи на це, вони сидять у барі просто перед камерою. Я навіть можу збільшити зображення. У Тома розширені зіниці, і вона теж наочно демонструє всі приклади з підручника про мову тіла жінки, яка виявляє інтерес до потенційного партнера, – грається з волоссям, торкається грудей, робить звабливі пози. Вона знімає куртку та вішає її на спинку стільця – господи, якби машину могло нудити, мене б знудило.

Через камеру мені їх не чути, але їхні мобільні мають навіть стереоефект. Шкода, що якість їхньої розмови навіть і близько не дотягує до якості аудіопередачі.

(І чим йому Марша Белламі не догодила? Мені вона подобалася.) (І результат її лінгвістичного аналізу був вищий, аніж у Тома.) (8,2 бала.)

А може ж трапитися і найстрашніше...

Том

Я розповів Ехо про своє колишнє життя й роботу в рекламі. Про те, як багато років мені все подобалося, як багато заробляв та як зрозумів, що правду кажуть: бізнес – це багато розумних людей, які роблять дурниці. Розповів, як потім раптово, майже одночасно, сталися три події: я розлучився, продав компанію, а син поїхав навчатися.

– Дорослий уже! Він, мабуть, народився, коли ти був страшенно молодий.

– Мені було двадцять шість. Ми не планували... Але я відчував, що треба радісно приймати його появу в моєму житті, розумієш?

У неї стало серйозне обличчя, а я продовжив розповідати про своє раннє батьківство та про те, як раптом руйнування сім'ї змішалось зі страшенною удачею.

– Тож тепер ми лишилися удвох із кролем.

– У тебе є кролик?! – її очі розширилися.

– Віктор. Виявилось, що це дівчинка, але ім'я вже причепилося, тому так і лишили.

– Та ти, мабуть, жартуєш!

– Ну, ми спробували змінити ім'я на Вікторія, але якось не пішло. Тож я іноді звертаюся до

кроля як до хлопчика, а іноді як до дівчинки.

– У мене теж є кролик! Кролик! Це ж треба, який збіг!

– І не кажи. В одній кімнаті у двох людей є кролики.

– Як дивно!

– А як звати твого?

– Мерлін.

– Ого!

Якусь мить ми мовчимо й обдумуємо це несподіване відкриття. Ця розмова про кролів набагато краща тієї, що була в мене з Маршею.

– Ми, мабуть, любителі кроликів, – вона пальцями робить собі на голові кролячі вушка, потім морщить ніс і кілька разів ним смикає. Дивно бачити, як таке робить доросла людина. На завершення цієї вистави вона показує кролячі зуби – дуже мило, але занадто вже дивно.

– Насправді Віктор – кролик мого сина. Я думав, коли Колям поїде з дому, вона вже давно той..., – я глибоко вдихаю, – піде з цього світу...

– Але бабуся Віктор померати не збиралася й заволоділа твоїм серцем?

– Мабуть, що так. Вона ж стала членом родини – дурним пухнастим членом родини.

– Маємо дбати про дурних пухнастих друзів, еге ж? – вона вимовляє «маймо».

– Розкажи про Мерліна.

– Бачив зоомагазин поблизу Мерріт-парквей[44 - Давня дорога в лісі з чудовим краєвидом, має обмежений доступ.]? Мабуть, ні. А я якось випадково туди забігла – дуже хотілося в туалет. І побачила його. Він сидів у клітці – і заговорив до мене. Це білий нідерландський карликовий кролик – дорога порода. І він трохи чарівний.

– Тому ти й назвала його Мерлін?

– Присягаюся тобі, він так мені й сказав: «Думала, попісяти сюди зайшла? Ні-ні. Мені судилося поїхати звідси з тобою». Не вголос, звісно.

– Добре, що не вголос.

– У мене раніше не було кролів. Я купила його – за тридцять баксів, – а ще сіна та гранул. Він увесь час абсолютно спокійно сидів, – наче все так і мало бути. Узагалі, гадаю, що, справді, так і мало бути.

– Ти тримаєш його в клітці?

– Ні.

– То він... е-е-е? Паскудить усюди?

– У нього є спеціальний лоток, де він робить усі свої справи. Він охайніший за мене. Тобі треба з ним познайомитися.

– Я б залюбки.

– Ми з ним снідаємо разом. У нас сімейна атмосфера.

– Можу уявити.

– Я їм вафлі, наприклад, а Мерлін – свої гранули.

Вона кидає на мене особливий погляд, наче щось надумала.

– А в тебе є ще якісь плани на вечір? – питає вона.

У мене шлунок підскакує, і я мовчки хитаю головою.

– То, може, поїхали до мене? Познайомлю вас із Мерліном. У мене, мабуть, якийсь непевний вираз обличчя, бо вона додає:

– Він добре відчуває людей. І віщує майбутнє.

Ну, сміливіше. Лише дурень відмовиться від такого запрошення.

Не зовсім це вже й трейлер, це швидше те, що називають «мобільним будинком», хоча на мобільний він і не схожий. Це дерев'яне бунгало, що стоїть на цеглинах серед сотень, а може, й тисяч таких самих. Мобільний він може бути лише тоді, якщо викликати спеціальну машину, яка візьме його на платформу й кудись перевезе.

Мерлін, як і говорили, виявився білим кролем, але без натяку на якісь надзвичайні здібності. Він сидить на журнальному столику й чистить вуха – не схоже, щоб він краще за будь-кого іншого знав, що станеться наступного тижня. Проте він справді чудовий кролик, про що я й скажу його господині. Ми вмощуємося на старий диван і вона закидає ноги на столик, де Мерлін займається своїм туалетом. У руках у нас чашки з міцним напоєм – бурбоном «Джим Бім».

Настільну лампу закриває легенький шарф, і ароматичні свічки доповнюють атмосферу. Востаннє у такій кімнаті я був у років дев'ятнадцять: тоді я дуже сподівався, що мої стосунки з одноклассницею Амандою Вістон вийдуть на якийсь новий етап. Їй подобалися романи Томаса Гарді, музика Ван Моррісона та фірмовий джин «Сайнсберіз». (Чув, що вона народила двійнят, живе в Кеттерінзі й працює на якійсь важливій посаді у відділі обслуговування клієнтів у водоохоронних органах «Северн-Трента».)

Ехо розповідає мені, де вона працювала. Як виявилось, місць було чимало.

– Яку тільки паскудну роботу я не виконувала. Назви будь-що – і я, імовірно, це робила.

– Продавець у магазині?

– Не перелічити, скільки разів.

– Ресторан?

– Від посудомийки до кухаря на швидких стравах.

– Коваль?

– Приходила влаштовуватися. Мене запитали, чи підкувала я хоч одного коня у своєму житті, і я відповіла, що ні, але якось послала свиню під три чорти.

Мабуть, бурбон у неї добрячий, бо нам обом цей жарт здається неймовірно смішним – навіть Мерлін відволікся від своєї справи, щоб переконатися, що з нами все гаразд.

– І це я ще не вмію жартувати, – каже вона, витираючи сльозу.

– Той твій фокус із картами був непоганим жартом.

– А, ну може.

Якийсь час ми мовчимо. Мерлін нарешті завершив наводити марафет і влігся в пози смаженої курки, як ми з Кольмом це називали: сховав під себе лапи й настовбурчив шерсть. (Хоча якби він і справді був куркою, то в нього всередині була б цибуля.)

– Я ніяк не зрозумію, – питаю я, – що ти тут робиш?

– Якщо чесно, я й сама не розумію.

– Але чому саме Коннектикут?

– Ну, тут красиво й усе таке. А ще, – вона безнадійно махає рукою, – я вляпалася в скажене лайно. Але ти, мабуть, і сам здогадався?

Здогадався?

Та мабуть, що так.

– То, може, поговоримо про цю скаженість? Або про лайно? Вона зітхає.

– Знаєш, Томе, є люди, які збирають, наприклад, марки. Ну а я збираю проблеми. Не хочу про це говорити. Краще іншим разом.

– Добре. То, може, продовжимо твою тему про марки?

– Та вона й не моя. Це я десь по телевізору почула.

– А якщо без жартів. Ти тут у безпеці? Усе нормально?

– Так, звісно! У мене чудові сусіди. Ну, а про всяк випадок, – вона нахилиється й витягує з-під дивана велику бляшанку з-під кави. Усередині лежить зелений мішечок, а в ньому – пістолет. – Це «Сіг». Титанове покриття, вставки з рожевого дерева. Милий, правда?

Вона кладе його мені на долоню. Пістолет короткий і дещо квадратний, набагато важчий, ніж здається. Титан виблискує різними кольорами, і мене охоплює жах від того, як легко ця іграшка плюється смертю. Я не можу його тримати. По спині бігають мурахи.

– Я вперше тримаю зброю, – пояснюю я.

– Я виросла зі зброєю в руках. Це ще маленький.

– А тобі доводилося..?

– Стріляти? Звісно. У тирі. До речі, я непогано стріляю.

Вона кладе пістолет у бляшанку та ховає її під диваном.

– Томе, ти якось дивно на мене дивишся.

– Правда? Вибач.

Ці мені американці зі своїм потягом до зброї... Звісно, я дивно на тебе дивлюся, – бо це і є дивно.

– Ну, годі про мої проблеми. Краще поговоримо про тебе. До речі, ти подобаєшся Мерлінові.

А про мене – наскільки я знаю поведінку кролів – Мерлін просто спить і не виявляє жодних почуттів ні до кого. Мабуть, треба допивати свій бурбон і йти додому. Вона мила, але надто вже дивна. І надто побита життям. Скажена, як сказав Дон.

І цей пістолет мене хвилює. І не лише через вислів Чехова, що я прочитав на одному зі своїх улюблених літературних сайтів. Суть така: якщо ти показав у першому розділі пістолет, у третьому розділі маєш його використати.

А з іншого боку – подивіться тільки на ці ноги, що виглядають з-під спідниці. І виглядають, до речі, дедалі більше.

Вона знову нахилиє пляшку над моєю чашкою:

– Ще трохи?

Я збираюся відмовитися й сказати, що мені вже пора, що завтра повно справ, але зустрічаю її погляд. Я вже бачив такий погляд, і я чудово знаю, що він означає. (Якби тоді на мене так подивилася Аманда Вістон, може, і життя пішло б інакше.)

Саме цієї миті мій телефон трьома пискми повідомляє мене про розряджену батарею.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=35498528&from=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета

мобільного телефона, с платіжного терміналу, в салоні МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусними картами или другим удобным Вам способом.

notes

Примітки

1

Англ. Aiden. Перші дві літери означають Artificial intelligence (AI) – «штучний інтелект». (Тут і далі прим. перекл.)

2

Червонувато-коричневий відтінок.

3

Спецслужба Великої Британії, що відповідає за ведення радіоелектронної розвідки та забезпечення захисту інформації органів уряду й армії.

4

Місце, де розташоване Центральне розвідувальне управління США.

5

Луб'янська площа – місце розташування головної будівлі Федеральної служби безпеки Росії.

6

Престижна приватна школа.

7

Американський письменник-романіст.

8

Британський портал новин.

9

Американський актор (1925—2010), який зіграв «Джозефіну» у фільмі «У джазі тільки

дівчата».

10

Одна з мов Великої Британії, офіційна мова Уельсу.

11

Район на заході Лондона.

12

Один із найдавніших аукціонних домів.

13

Із італ. «чудово».

14

Однобортне вовняне пальто прямого силуету з каптуром.

15

Один із персонажів англomовних книг про Вінні-Пуха, хлопчик.

16

Бельгійський політик і член Європарламенту. Має напрочуд непривабливу зовнішність.

17

Олів'є Мессіан – французький композитор, органіст.

18

Абревіатура, лондонський футбольний клуб «Вест Хем Юнайтед».

19

Вид пасти, схожий на дещо сплюснуті спагеті.

20

Район Лондона.

21

Близнюки, американські спортсмени й бізнесмени. Вони також є засновниками соціальної мережі «КоннектіО» (ConnectU), з приводу якої довго судилися з Марком Цукербергом, наполягаючи, що він украв їхню ідею й створив мережу «Фейсбук».

22

Із фр. «неочікувана подія на сцені у виконанні автора, постановника чи актора».

23

День подарунків – наступний день після Різдва.

24

Мається на увазі п'ятірка найкращих.

25

Із лат. «неймовірно».

26

Район Лондона, відомий численними графіті, популярний серед креативної молоді, хіпстерів.

27

Район на південному заході Лондона.

28

П'єр Абеляр – французький філософ і поет. Написав автобіографію під назвою «Історія моїх страждань».

29

Романтична мелодійна пісня британської рок-групи.

30

Китайська оздоровча гімнастика.

31

Із фр. «думка».

32

Перші дві букви в імені англійською – Aisling – означають «штучний інтелект» (англ. AI).

33

Містечко в Англії на річці Ейвон.

34

Окремий будинок (зазвичай у місті), що стоїть стіна до стіни із сусіднім. Дешевший за окремий будинок.

35

Дуже популярний американський естрадно-джазовий співак (1917—1995 рр.).

36

Не менш популярний американський співак, а також актор, режисер і продюсер (1915—1998 рр.).

37

Музичний стиль, що є підстилем альтернативного та інді-року; для нього характерні повільні мелодії та загальний депресивний настрій.

38

Художник і скульптор у стилі «ар брут» – «сирого» мистецтва, що не визнає загальні норми та правила.

39

Реймонд Чандлер – американський письменник-реаліст та кіносценарист.

40

Американський мандрівник і славетний мисливець (1786—1836 рр.).

41

Британський електромузикант, один із засновників стилю ембієнт, народився в 1948 році.

42

Американський актор, популярний у 70-х роках.

43

Один із романів, за які його автор Герман Гессе отримав Нобелівську премію.

44

Давня дорога в лісі з чудовим краєвидом, має обмежений доступ.